

SAVONIA

Tekniikka

Palopäällystön koulutus

OPINNÄYTETYÖ

KERROSTALOJEN OMAVALVONTA
POHJOIS-SAVOSSA

Kari Häkli, Miikka Oravainen

11.5.2015

SAVONIA–AMMATTIKORKEAKOULU - TEKNIikka, KUOPIO

Koulutusohjelma

Palopäälystön koulutusohjelma

Tekijä

Miikka Oravainen, Kari Häkli

Työn nimi

Kerrostalojen omavalvonta Pohjois-Savossa.

Työn laji

Päiväys

Sivumäärä

Opinnäytetyö

6.5.2015

66 + 24

Työn valvoja

Yrityksen yhdyshenkilö

vanhempi opettaja Jani Jämsä

Riskienhallintapäällikkö Paavo Tiitta

opettaja Ari Mustonen

Yritys

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön aiheena oli kerrostalojen omavalvonta Pohjois-Savossa. Työn tavoitteena oli tuottaa kerrostalon paloturvallisuusopas sekä omavalvontalomakkeet Pohjois-Savon alueelle, jossa kerrostalojen omavalvontaan olisi tarkoitus siirtyä vuonna 2016. Kerrostaloyhtiön asukkaille sekä isännöitsijöille tehtiin omavalvontakokeilun yhteydessä kirjallinen kysely omavalvontamateriaalin käytettävyydestä sekä asiasisällön riittävydestä omatoimisen palotarkastuksen hoitamiseksi. Näiden vastausten perusteella voitiin vielä kehittää kerrostalon paloturvallisuusopasta sekä omavalvontalomakkeita ennen lopullista käyttöönottoa.

Tämän opinnäytetyön toiminnallinen osio tehtiin Kuopion kaupungin keskustan sekä Kuopion Nilsiän keskustan alueilla tammi - maaliskuussa 2015. Ennalta valituissa kerrostaloyhtiöissä asukkaat ja isännöitsijät tekivät palotarkastuksen käyttäen omavalvontaa, minkä jälkeen teimme kerrostaloihin perinteisen palotarkastuksen isännöitsijän kanssa. Tarkastuksen yhteydessä tehtiin havaintoja kiinteistöistä ja verrattiin niitä asukkaiden ja isännöitsijöiden palauttamiin omavalvontalomakkeisiin.

Tämän työn tulokset osoittivat, että Pohjois-Savossa voidaan siirtyä kerrostalojen omavalvontaan. Omavalvontamateriaalissa ei ilmennyt suuria muutostarpeita, mutta omavalvontalomaketta on muutettava siten, että se on sähköisesti palautettavissa palotarkastusohjelmaan. Pelastuslaitoksen olisi kuitenkin hyvä järjestää isännöitsijöille omavalvontakoulutusta, jolla taattaisiin heidän osaamisensa ja omavalvontatarkastuksien hyvä ja laadullinen tulos.

Avainsanat

kerrostalo, omavalvonta, Pohjois-Savo, palotarkastus, omavalvontamateriaali

Luottamuksellisuus

julkinen

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme

Fire Officer (Engineer)

Author

Miikka Oravainen, Kari Häkli

Title of Project

Self-fire inspections of apartment buildings in the region of Pohjois-Savo.

Type of Project

Final Project

Date

6th May,2015

Pages

66 + 24

Academic Supervisor

Mr Jani Jämsä, Senior Instructor

Company Supervisor

Mr Paavo Tiitta, Risk Management Chief

Mr Ari Mustonen, Instructor

Company

Pohjois-Savo Rescue Department

Abstract

The aim of this final project was to produce a firesafety guide and a self-fire inspection form for conducting self-fire inspections of apartment buildings in the region of Pohjois-Savo where self-fire inspections of apartment buildings will begin in 2016. The residents and the property managers of the housing cooperatives taking part in the study answered an inquiry about the usability of the guide of self-fire inspections and the sufficiency of the content for carrying out fire inspections independently. Based on the answers it was possible to further develop the fire safety guide and self-fire inspection form of apartment buildings before final use.

The functional part of this final project was carried out in the city centers of Kuopio and Nilsia in January-March 2015. The housing cooperatives were chosen in advance, after which the residents and the property managers performed the self-fire inspections. Afterwards a traditional fire inspections were conducted in the apartment buildings with the property managers. Along with the inspections, observations of the buildings were made and they were compared with the self-fire inspection forms returned by the residents and the property managers.

The results of this final project indicate that self-fire inspections of apartment buildings may be introduced in the region of Pohjois-Savo. The self-fire inspection material is sufficient, but the self-fire inspection form need to be altered so that it can be returned electronically to the fire inspection program used by Pohjois-Savo Rescue Department. It would, however, be beneficial if the fire department arranged self-fire inspection training for the property managers to ensure their level of knowledge as well as them being able to conduct self-fire inspections successfully.

Keywords

apartment building, Self-Fire inspection, Pohjois-Savo, fire inspection, Self-Fire inspection

Confidentiality

public

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 OMAVALVONNAN PERUSTEET POHJOIS-SAVOSSA	8
2.1 Omavalvonnan perusteet.....	8
2.2 Pohjois-Savon pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma.....	8
2.3 Pohjois-Savon pelastuslaitoksen omavalvonta.	9
3 KERROSTALON PALOTURVALLISUUSOPPAAN SISÄLTÖÄ KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	11
3.1 Omatoiminen varautuminen.....	11
3.2 Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus.....	13
4. KERROSTALOJEN OMAVALVONTAKYSELY PELASTUSLAITOKSILLE.....	19
4.1 Kerrostalojen omavalvonnan nykytila	19
4.2 Kyselyyn vastanneiden pelastuslaitosten tuloksien yhteenveto.....	20
5 KERROSTALON OMAVALVONTAKOKEILUN TOTEUTUS POHJOIS- SAVOSSA	23
6 TUTKIMUSTULOKSET OMAVALVONTAKOKEILUSTA.....	25
6.1. Talo 1	26
6.1.1 Talo 1 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset.....	26
6.1.2 Talo 1 asukkaiden palautekyselyn vastaukset.....	29
6.1.3 Talo 1 asukkaiden kirjallinen palaute	30
6.1.4 Talo 1 isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset.....	31
6.1.5 Talo 1 palotarkastuksella tehdyt huomiot	32
6.2 Talo 2	33
6.2.1 Talo 2 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset.....	33
6.2.2 Talo 2 asukkaiden palautekyselyn vastaukset.....	36
6.2.3 Talo 2 asukkaiden kirjallinen palaute	37

6.2.4 Talo 2 isännöitsijän suorittaman omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset	37
6.2.5 Talo 2 palotarkastuksella tehdyt huomiot	38
6.3. Talo 3	39
6.3.1 Talo 3 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset.....	40
6.3.2 Talo 3 asukkaiden palautekyselyn vastaukset.....	43
6.3.3 Talo 3 asukkaiden kirjallinen palaute	44
6.3.4 Talo 3 isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset	45
6.3.5 Talo 3 palotarkastuksella tehdyt huomiot	46
6.4. Talo 4	47
6.4.1 Talo 4 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset.....	47
6.4.2 Talo 4 asukkaiden palautekyselyn vastaukset.....	50
6.4.3 Talo 4 asukkaiden kirjallinen palaute	51
6.4.4 Talo 4 isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset	52
6.4.5 Talo 4 palotarkastuksella tehdyt huomiot	52
6.5. Isännöitsijät	54
6.5.1 Isännöitsijöiden omavalvontalomakkeen vastaukset	54
6.5.2 Isännöitsijöiden palautekyselyn vastaukset.....	57
7 JOHTOPÄÄTÖKSET OMAVALVONTAKOKEILUSTA.....	59
8 POHDINTA	62
LÄHTEET	64
LIITTEET	66

1 JOHDANTO

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa kerrostalojen omavalvontaan toimiva malli Pohjois-Savon pelastuslaitoksen käyttöön. Osana opinnäytetyötämme teimme Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueella kerrostalojen palotarkastuksia käyttäen malleina perinteistä tarkastuskäyntiä sekä omavalvontaa.

Teimme omavalvontalomakkeet ja kerrostalon paloturvallisuusoppaan asukkaille sekä taloyhtiön turvallisuudesta vastaaville. Malleina saimme luvan käyttää Kymenlaakson pelastuslaitoksen tekemää materiaalia. Muokkasimme oppaan ja lomakkeet Pohjois-Savon pelastuslaitoksen tarpeiden mukaiseksi. Teimme myös kyselyn omatoimisen palotarkastuksen sekä paloturvallisuusoppaan toimivuudesta. Analysoimme tulokset ja käytämme niitä kerrostalojen omavalvonnan kehittämiseen Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueella.

Tavoitteenamme on saada kerrostaloyhtiöille ja niiden asukkaille toimivat omavalvontalomakkeet sekä turvalliseen asumiseen opastava kerrostalon paloturvallisuusopas, jotka otettaisiin käyttöön Pohjois-Savon pelastuslaitoksen alueella vuonna 2016. Omavalvontalomake ja paloturvallisuusopas on vain asuinkerrostaloihin, joissa ei ole liikehuoneistoja.

Tutkittava alue rajattiin Kuopion kaupungin alueelle ja kerrostalokohteiksi valitsimme kolme eri asumismuotoa. Nämä ovat senioriasuminen, opiskelija-asuminen sekä normaali asuminen. Lähetämme näihin kohteisiin ensiksi omavalvontalomakkeet isännöitsijöiden tekemiä tarkastuksia varten, minkä jälkeen teemme fyysisen palotarkastuksen samoihin kiinteistöihin.

Analysoimme palautekyselystä saadut tulokset omavalvonnasta, asukkaan turvallisuustietoisuuden lisääntymisestä, huoneistojen omavalvonnan tärkeydestä, isännöitsijöiden lisäkoulutustarpeesta, kysymyksien ymmärrettävyydestä sekä palotarkastuksen tekemisen helppoudesta omavalvontaa oppaan avulla. Tuloksien perusteella voimme kehittää omavalvonnassa käytettäviä oppaita sekä lomakkeita.

Opinnäytetyössämme tarkastelemme myös muiden alueiden pelastuslaitosten oma-valvonnan tilaa ja tarkastelemme, mitä käytännön eroavaisuuksia ja samankaltaisuuksia niistä löydämme. Opinnäytetyössämme kerromme, kuinka projekti sai alkunsa, ketkä kaikki sitä oli tekemässä ja mistä saimme materiaalia oma-avontaoppaan ja lomakkeiden tekemiseen.

2 OMAVALVONNAN PERUSTEET POHJOIS-SAVOSSA

2.1 Omavalvonnan perusteet

Heinäkuussa 2011 voimaan astui uusi Pelastuslaki 379/2011, jonka mukaan pelastuslaitos itse määrittelee palotarkastettavat kohteet alueilla esiintyvien riskien perusteella. Omavalvonnalla pyritään kiinteistön omistajan sekä asukkaiden turvallisuustietouden ja asenteiden parantamiseen.

Omatoimisessa palotarkastuksessa tarkastus tehdään paloturvallisuusoppaan sekä omavalvontalomakkeen avulla. Kiinteistön omistaja palauttaa täytetyn omavalvontalomakkeen joko suoraan sähköisesti pelastuslaitoksen palotarkastusohjelmaan tai kirjeitse pelastuslaitokselle. (Murtomäki 2014.)

2.2 Pohjois-Savon pelastuslaitoksen valvontasuunnitelma

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmassa kerrostalojen palotarkastusväli on kymmenen vuotta, ja se perustuu valtakunnallisen valvontasuunnitelmatyöryhmän esitykseen keskimääräisistä tarkastusväleistä eri valvontaluokkiin kuuluville kohteille.

Pohjois-Savon pelastuslaitos on perinyt vuodesta 2013 alkaen palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä valvontasuunnitelman mukaisesti maksua pelastuslain (379/2011) 96 §:n nojalla. Kerrostalojen osalta valvontasuunnitelman mukainen palotarkastusmaksu on 106 euroa.

Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta hyväksyi valvontasuunnitelman ja maksujen käyttöönoton 21.3.2012 ja valvontasuunnitelman mukaisten maksujen suuruuden vuodelle 2015 se on hyväksynyt 17.12.2014. Laskutus perustuu todellisiin kustannuksiin sekä pelastustoimen valtakunnallisiin suosituksiin maksullisuuden toteuttamisesta. Valvontasuunnitelma päivitetään vuosittain ja vuonna 2015 päivitettävään suunnitelmaan lisätään omavalvonnan piiriin myös asuinkerrostalojen omavalvonnan aloittaminen Pohjois-Savon alueella vuonna 2016.

Pelastuslaitoksen tehtävänä on suunnitella etukäteen sille pelastuslaissa määritellyn valvontavelvoitteen toteuttaminen. Valvontasuunnitelmassa määritellään valvottavat kohteet ja toimenpiteet, nämä perustuvat palvelutasopäätökseen ja riskien arviointiin. Aluehallintavirasto valvoo valvontasuunnitelman toteutumista. (Pohjois-Savon pelastuslaitos 21.1.2015.)

2.3 Pohjois-Savon pelastuslaitoksen omavalvonta.

Pohjois-Savossa omavalvonta käynnistyi vuonna 2013 pientalojen osalta, ja 2014 omavalvonnan piiriin lisättiin myös vapaa-ajan asunnot. Omavalvonta toteutetaan niin, että vuosittain tarkastetaan 10 prosenttia alueen asuinkiinteistöistä. Tarkastettavat kohteet haetaan kiinteistörekisterijärjestelmän kautta Wisemaster-palotarkastusohjelmalla. Kiinteistön omistajan tekemä omavalvontatarkastus vastaa perinteistä pelastusviranomaisen tekemää pientalon palotarkastusta.

Tarkastettaviin kiinteistöihin lähetetään saatekirje, pientalojen paloturvallisuusopas, tarkastuslomake sekä palautuskuori kirjepostia varten. Kyselyn tarkoituksena on selvittää kiinteistön paloturvallisuuden kannalta olennaisia asioita.

Pohjois-Savossa on käytössä Internet-selainpohjainen palautusohjelma, johon kiinteistön omistaja voi täyttää omavalvontalomakkeen tiedot. Tiedot tallentuvat Wisemaster-palotarkastusohjelmaan. Toinen vaihtoehto on palauttaa lomake kirjeitse pelastuslaitokselle, jolloin pelastusviranomainen siirtää tiedot palotarkastusohjelmaan.

Kiinteistön omistajan vastuulla on huolehtia tarkastuksen tekemisestä ja lomakkeen palauttamisesta pelastuslaitokselle. Jos lomaketta ei palauteta, lähettää pelastuslaitos omistajalle muistutuksen. Jos omistaja ei muistutuksesta huolimatta palauta lomaketta, kiinteistöön tehdään pelastuslaitoksen toimesta palotarkastus, joka on maksullinen. Omavalvonnan tarkoituksena ei ole lopettaa palotarkastuksia, vaan kohdentaa tarkastukset kiinteistöihin joissa on vastausten perusteella puutteita tai joista ei vastausta saada. (Yle 18.1.2013)

Vuonna 2014 lähetettiin 5386 asuinrakennusten omavalvontalomaketta, joiden palautusprosentti oli 85. Vuoden 2015 omavalvonta toteutetaan lähettämällä omavalvontalomakkeet asuinrakennuksiin maaliskuussa ja vapaa-ajan asuntoihin toukokuussa. Vuonna 2016 omavalvonnan piiriin tullaan ottamaan myös kerrostalo-osakeyhtiöt, joita pelastuslaitoksen alueella Wisemaster-palotarkastusohjelman mukaan on yhteensä 1913 kappaletta. Vuosittain tulee siis lähetettäväksi noin 190 kerrostaloyhtiön omavalvontalomaketta Pohjois-Savon alueella.

3 KERROSTALON PALOTURVALLISUUSOPPAAN SISÄLTÖÄ KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Pelastuslain (379/2011) 4 §:n mukaan jokaisen on oltava huolellinen tulipalon tai muun onnettomuuden vaaran ja vahingon välttämiseksi. Jokaisen on myös mahdollisuuksiensa mukaan valvottava, että hänen määräysvaltansa piirissä noudatetaan tulipalon ja muun onnettomuuden ehkäisemiseksi ja henkilöturvallisuuden varmistamiseksi annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Tässä luvussa käsittelemme lakeja, asetuksia, määräyksiä ja ohjeita, joihin kerrostalon paloturvallisuusoppaan ohjeissa viitataan. Opas pitää sisälleen tärkeimmät paloturvallisuuteen liittyvät asiat omavalvonnan suorittamiseksi kerrostaloissa. (Pelastuslaki 379/2011, 4 §.)

3.1 Omatoiminen varautuminen

Pelastuslaki (379/2011) velvoittaa kiinteistön omistajaa tai haltijaa omatoimiseen varautumiseen ehkäisemällä tulipalojen ja muiden vaaratilanteiden syntymistä ja varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa. On myös varauduttava tulipalojen sammuttamiseen sekä muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin omatoimisesti kyetään ja ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi. (Pelastuslaki 379/2011, 14 §.)

Pelastussuunnitelma

Pelastuslain (379/2011) mukaan pelastussuunnitelma on laadittava rakennukseen tai muuhun kohteeseen, joka on poistumisturvallisuuden tai pelastustoiminnan kannalta tavanomaista vaativampi tai jossa henkilö- tai paloturvallisuudelle aiheutuvan vaaran taikka onnettomuuden aiheuttamien vahinkojen voidaan arvioida olevan vakavat. Valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta (407/2011) mukaan vähintään kolmen asuinhuoneiston asuinrakennuksiin on laadittava pelastussuunnitelma. Asuinkerrostalo on vähintään kaksikerroksinen, useita asuinhuoneistoja käsittävä asuinrakennus, jossa eri asuinhuoneistoihin kuuluvia tiloja on päällekkäin. Kerrostalot kuuluvat siten pelastussuunnitelman

laadintavelvollisiin, suunnitelmien laatimisesta vastaa rakennuksen tai kohteen haltija. (RakMk G1 2005, 4.)

Pelastussuunnitelmassa on selostettava johtopäätelmät vaarojen ja riskien arvioimiseksi, rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyt. Lisäksi siinä on oltava ohjeet asukkaille ja muille henkilöille onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä toimintaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. (Pelastuslaki 379/2011, 15 §.)

Turvallisuudesta huolehtiminen on olennainen osa kaikkien asuinrakennuksissa asuvien päivittäistä arkea. Ilman riittävää ennakoivaa suunnittelua ja turvallisuustarkastuksia ei turvallisuus pysy riittävällä tasolla. Ainoastaan riittävän kattavat pelastussuunnitelmat ja niihin liittyvät erilaisia onnettomuuksia koskevat toimintaohjeet, toimenpiteet ja harjoittelu voivat antaa riittävän turvallisuustason. (Pohjois-Savon pelastuslaitos 30.4.2014.)

Pelastussuunnitelmaa laadittaessa on otettava myös huomioon rakennuksessa tapahtuva poikkeava toiminta, joka ei normaalisti kuuluisi sinne. Tästä syystä jokainen pelastussuunnitelma on yksilöllinen, ja sen on oltava laadittu oikeassa suhteessa asuinrakennuksen alueella ennakoitavien mahdollisten vaara- ja onnettomuustapauksien suhteen. (Pohjois-Savon pelastuslaitos 30.4.2014.)

Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja siitä on tiedotettava tarvittavalla tavalla asianomaisen rakennuksen asukkaille ja muille sen toimeenpanoon osallistuville henkilöille tai tahoille. Näitä ovat esimerkiksi taloyhtiön kiinteistöhuolto, talonmies ja siivouksesta vastaava yritys tai henkilö. Pelastussuunnitelmaa koskevan tiedottamisen tavoitteena on, että asukkailla ja kiinteistössä säännöllisesti työskentelevillä on tarvittavat tiedot kiinteistöön liittyvistä riskeistä ja niihin varautumisesta. Ensisijaista on, että asukkaat ja kiinteistössä toimivat tuntevat kiinteistön turvallisuuteen liittyvät toimintaohjeet. (Sisäasiainministeriö 2012, 19 - 20.)

Pelastussuunnitelma jaetaan asukkaille huoneistokohtaisesti. Sähköistä tiedotusta ei voi pitää ainoana käytössä oleva viestintäkanavana, vaikka nykyisin se voi olla taloyhtiölle tavanomainen viestimisen keino. Vuokralaisille pelastussuunnitelma on hyvä antaa ja

käydä läpi vuokrasopimuksen teon yhteydessä. Lisäksi pelastussuunnitelman jalkauttamisessa voidaan käyttää muita tiedotuskanavia kuten porrashuoneiden ilmoitustauluja, taloyhtiön kotisivuja sekä kirjallisia huoneistoihin jaettavia tiedotteita. (Sisäasiainministeriö 2012, 19 - 20.)

Pelastuslaitos antaa tarvittaessa neuvontaa ja opastusta pelastussuunnitelman laadintaa varten. Pohjois-Savon pelastuslaitoksen internetsivuilla on asuinkiinteistön pelastussuunnitelman laadintaohje sekä pelastussuunnitelman ilmoituslomake. Kerros- ja rivitalo asunto-osakeyhtiöiden osalta ilmoituslomake palautetaan sille paloasemalle (palo-mestarille), jonka toiminta-alueella pelastussuunnitelmavelvollinen kohde sijaitsee.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kohteista, joihin on laadittava pelastussuunnitelma. Pelastussuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. (Pelastuslaki 379/2011, 15 §.)

3.2 Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus

”Pelastuslain (379/2011) 9 §:n mukaan rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että:

- 1) tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen vaara on vähäinen;
- 2) rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin;
- 3) pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista;
- 4) pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon.”

Palovaroitin

Palovaroitin on laite, joka havaitsee tulipalossa kehittyvän vaarallisen savun jo palon varhaisessa vaiheessa varoittaen ihmisiä uhkaavasta vaarasta. Se varoittaa ihmisiä yleensä kovalla hälytysäänellä ja antaa aikaa ryhtyä toimenpiteisiin palon sammuttamiseksi, palon rajoittamiseksi, muiden ihmisten varoittamiseksi sekä poistumiseen palovasta asunnosta ja avun kutsumiseen riittävän ajoissa. Palovaroitin voi varoittaa lisäksi myös tärinällä ja valolla esimerkiksi kuulovammaisia ihmisiä. (Sisäasiainministeriö 14.4.2009/239.)

Pelastuslain mukaan huoneiston haltija on huolehdittava siitä, että asunnossa on riittävä määrä palovaroittimia tai muita laitteita, jotka varoittavat ihmisiä tulipalosta varhaisessa vaiheessa. (Pelastuslaki 379/2011, 17 §.)

Palovaroitin tuli Suomessa pakolliseksi jokaiseen asuntoon 1.9.2000. Palovaroittimien riittävästä määrästä, sijoittamisesta sekä kunnossapidosta astui 1.1.2010 voimaan asetus (239/2009), jonka mukaan asunnon jokaisen kerroksen tai tason alkavaa 60 m² kohden on oltava vähintään yksi palovaroitin. Ennen 1.2.2009 rakennetuissa kerrostaloissa palovaroittimet voivat olla paristokäyttöisiä, ja näissä palovaroittimen hankinta ja kunnossapito kuuluvat asunnon haltijalle eli asukkaalle.

Kerrostaloihin 1.2.2009 jälkeen on pitänyt asentaa sellaiset sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet paristo- tai akkuvarmennuksella, joiden paristonvaihto ja kunnossapito kuuluvat taloyhtiölle (RakMk E1, 13). Asukkaalle kuuluu palovaroittimen kunnossapito testaamalla se säännöllisesti (Sisäministeriö pelastusosasto 2015).

Kerrostalossa on myös suositeltavaa asentaa palovaroittimet myös yleisiin tiloihin, kuten käyttöullakolle, kellariin ja porrashuoneeseen, jotta mahdollinen tulipalo havaittaisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa myös näissä tiloissa. Porrashuoneen palovaroittimet olisi hyvä sijoittaa ala- ja ylätasanteelle sekä joka toiselle kerrostasanteelle riittävän tiheän valvontaverkon aikaansaamiseksi ja varoitusaänen kuuluvuuden varmistamiseksi. (Sisäministeriö pelastusosasto 2015.)

Toiminta tulipalossa

Pelastuslaki velvoittaa jokaisen, joka huomaa tai saa tietää tulipalon syttyneen tai muun onnettomuuden tapahtuneen tai uhkaavan eikä voi heti sammuttaa paloa tai torjua vaaraa, viipymättä ilmoittamaan siitä vaarassa oleville, tekemään hätäilmoituksen sekä ryhtymään kykynsä mukaan pelastustoimenpiteisiin (Pelastuslaki 379/2011, 3 §). Toimintaohjeet onnettomuustilanteita varten on hyvä olla ilmoitustaululla taloyhtiön turvallisuusohjeessa, joka on silloin myös asukkaiden lisäksi taloyhtiössä vierailulla olevien luettavissa. Turvallisuusohjeesta löytyvät tärkeimmät tiedot hätäilmoituksen tekemiseen, toimintaan tulipalossa sekä toiminta yleisen vaaramerkin kuulussa.

Alkusammutuskalusto

Palon varhainen havaitseminen ja alkusammutustoimien aloittaminen ajoissa vaikuttavat ratkaisevasti palon kehittymiseen ja vahinkojen laajuuteen tulipalossa. Rakennusluvassa määritellyt sekä pelastusviranomaisen määräämät sammutus- ja pelastusvälineet on pidettävä toimintakuntoisina, mikä edellyttää säännöllistä huoltoa ja kunnossapitoa. (Pelastuslaki 379/2011, 12 §.)

Käsisammuttimella tarkoitetaan kannettavaa, käsin laukaistavaa sammutinta, jonka paino toimintakuntoisena on korkeintaan 20 kg (917/2005, 2 §). Sisäasiainministeriön asetuksen (790/2001) mukaan käsisammuttimen käyttö- ja sammutusominaisuuksien sekä niiden perusteella sammuttimeen tehtävien merkintöjen tulee olla voimassaolevan eurooppalaisen EN 3 -standardisarjan tai muun vastaavan vaatimustasoisen standardin tai teknisen erittelyn mukaisia. (Tukes 14.2.2012.)

Käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta on säädetty sisäasiainministeriön asetuksessa (917/2005) seuraavasti:

9§. ”Käsisammuttimen tarkastus on tehtävä vuoden välein, jos käsisammutinta säilytetään paikassa, jossa se on alttiina sammuttimen toimintakuntoon vaikuttaville tekijöille kuten kosteudelle, tärinälle, lämpötilojen vaihtelulle tai pakkaselle. Käsisammuttimen tarkastus on tehtävä kahden vuoden vä-

lein, jos käsisammutinta säilytetään kuivissa ja tasalämpöisissä sisätiloissa. Ensimmäisen tarkastuksen ajankohta määräytyy käsisammuttimen valmistusajankohdasta.”

- 10§. ”Nestesammuttimien enimmäishuoltoväli on viisi vuotta. Muiden käsisammuttimien enimmäishuoltoväli on kymmenen vuotta. Ensimmäisen huollon ajankohta määräytyy käsisammuttimen valmistusajankohdasta. Lisäksi käsisammutin on huollettava jokaisen käyttökerran jälkeen. Käsisammutin on huollettava myös silloin, kun tarkastus antaa siihen aiheutta, kuitenkin vähintään valmistajan tai maahantuojan ohjeissa mainituin huoltoväleihin.” (Sisäasiainministeriö 917/2005.)

Pikapaloposti on alkusammutukseen tarkoitettu paloposti, joka on varustettu sulkuventtiilillä, muotonsa säilyttävällä letkulla ja suihkuputkella. (Palo- ja pelastusanasto 2006, 165.) Eurooppalaisen standardin SFS-EN 671-3:n ja Suomen Vakuutusyhtiöiden keskusliiton suojeleohjeen (Palovesiputkistot 1998) mukaan pikapalopostit tulee tarkastaa joka vuosi ja letkut tulee koestaa viiden vuoden välein.

Rakennuksen omistajan on asetettava Maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaan kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan rakennuksen ja porrashuoneen tunnusta ilmaiseva numero tai kirjain sen mukaan kuin kunta on asiasta päättänyt. *Osoitemerkinnän* tulee opastaa myös hälytys- ja huoltoajoa sekä muuta liikennöimistä kiinteistölle. (Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999, 84 §.)

Rakennuksen osoitemerkintään voidaan katsoa velvoittavan myös Pelastuslain 14 §:n neljäs kohta, jonka mukaan rakennuksen omistajan ja haltija on osaltaan ryhdyttävä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi. Asianmukaisesti asennettu osoitemerkintä mahdollistaa pelastustoimien nopean aloittamisen tulipalossa tai muun onnettomuuden sattuessa (Pelastuslaki 379/2011, 9 §).

Kerrostalojen osoitemerkintöjen on oltava valaistut jos kunta on näin asiasta rakennusjärjestyksessä päättänyt. Asuinkiinteistön muodostuessa useammasta rakennuksesta tai

porrashuoneesta opastaulun käyttäminen on suositeltavaa, joka asennetaan parkkipaikal-
le tai sisääntuloteiden varteen. Pelastusviranomaisen voi myös antaa ohjeita osoitenu-
meroinnista ja opastauluista. (Sisäasiainministeriö 2012, 16.)

Poistumisreittien osalta Pelastuslaki (379/2011) velvoittaa rakennuksen omistajaa tai
haltijaa pitämään rakennusten ympäristö, uloskäytävät ja pelastustiet esteettöminä ja
sellaisessa kunnossa että rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa
äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa raken-
nuksesta muulla tavoin (Pelastuslaki 379/2011, 9 §). Porrashuoneessa ei saa myöskään
säilyttää tavaraa, koska se voi vaikeuttaa poistumista, pelastamista sekä aiheuttaa sytty-
essään vakavaa vaaraa asukkaille (Pelastuslaki 379/2011, 10 §).

Rakennuksessa tulee olla riittävästi sopivasti sijoitettuja, tarpeeksi väljiä ja helppokul-
kuisia uloskäytäviä niin, että aika turvalliselle poistumiselle rakennuksesta ei muodostu
liian pitkäksi. Enintään kahdeksan kerroksisessa rakennuksessa, kun poistumisalueen
käyttötapana on asunto, jonka huoneistoala on alle 300 neliometriä, sallitaan yksi ulos-
käytävä. Poistumisalueelta on oltava tällöin lisäksi varatie, jonka kautta on mahdollista
pelastautua omatoimisesti tai palokunnan toimenpitein. (RakMk E1 2011, 27 – 29.)

Varatienä voidaan pitää tarkoituksenmukaisesti sijoitettua parvekettä tai ikkuna-aukkoa,
joiden kautta pelastautuminen on mahdollista joko pelastamistoimenpitein tai kiinteitä
tikkaita pitkin taikka muita sopivia rakennusosia hyväksi käyttäen maanpinnalle tai
muulle palon sattuessa turvalliselle paikalle. Jos parvekkeelta tai ikkunalta pudottaute-
miskorkeus maanpinnalle tai muulle palossa turvalliselle paikalle on enintään 3,5 met-
riä, ei kiinteitä tikkaita vaadita. (RakMk E1 2011, 29.)

Kiinteistön omistajan ja haltijan on huolehdittava rakennuksen rakennuslupa-asiakirjaan
merkityn pelastustien ajokelpoisuudesta ja esteettömyydestä. Pelastustien merkitsemi-
sistä säädetään Sisäasiainministeriön asetuksessa (1384/2003). Pelastustielle ei saa py-
säköidä ajoneuvoja eikä muutenkaan estää hälytysajoneuvojen pääsyä kohteeseen (Pe-
lastuslaki 379/2011, 11 §).

Rakennukseen tulee suunnitella ja rakentaa sen eri tiloihin soveltuva riittävä mahdollisuus *savunpoistoon*. Enintään kahdeksan kerroksisessa rakennuksessa järjestetään uloskäytävän yläosasta mahdollisuus savunpoistoon helposti avattavan vähintään yhden neliömetrin suuruisen ikkunan tai luukun kautta. Yli kahdeksan kerroksisen rakennuksen uloskäytävien savunpoistoa suunniteltaessa varmistetaan, etteivät palossa syntyvät savu- ja palamiskaasut vaaranna poistumista uloskäytäviin liittyvistä tiloista. Savunpoistojärjestelyistä neuvotellaan paikallisen pelastusviranomaisen kanssa. Poistumisen turvaamiseksi sekä pelastus- ja sammutustöiden helpottamiseksi kellarikerroksen tiloista on oltava savunpoistomahdollisuus siten, ettei osastoituja uloskäytäviä eikä osastoituja sammutusreittejä tarvitse käyttää savunpoistoon. (RakMk E1 2011, 35.)

Laissa tai muissa säädöksissä vaaditut tai viranomaisten määräämät varusteet ja laitteet kuten sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti. Velvoitteista vastaa rakennuksen yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyiden osalta rakennuksen omistaja tai haltija sekä huoneiston haltija hallinnassaan olevien tilojen osalta (Pelastuslaki 379/2011, 12 §).

Asuinkäyttöön, työskentelyyn tai pysyvään oleskeluun tarkoitettuun rakennukseen tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaan rakennusryhmään on rakennettava *väestönsuoja* kerrosalan ollessa vähintään 1200 neliometriä (Pelastuslaki 379/2011, 71 §).

Väestönsuoja sekä väestönsuojeluvälineet ja -laitteet on pidettävä sellaisessa kunnossa, että väestönsuoja voidaan ottaa käyttöön 72 tunnissa (Pelastuslaki 379/2011, 76 §). Jotta suoja saataisiin määräyksen antamisen jälkeen mahdollisimman nopeasti kuntoon, on tyhjentäminen ja suojan varustaminen suunniteltava etukäteen. Väestönsuojan käyttökuntoon saattosuunnitelmassa on annettu malli niistä toimenpiteistä, jotka on suoritettava suojaa kuntoon laitettaessa. (Pohjois-Savon pelastuslaitos 30.4.2014.)

Väestönsuojan laitteiden toimintakunnon varmistamiseksi ne on tarkastettava ja huollettava vähintään 10 vuoden välein. Tarkastuksesta tulee laatia tarkastuspöytäkirja, johon tehdään laitekohtaisesti merkinnät suoritetuista tarkastuksista. Tarkastuspöytäkirja on pyydettyäessä esitettävä pelastusviranomaiselle. (Sisäasiainministeriö 506/2011, 20 §.)

4. KERROSTALOJEN OMAVALVONTAKYSELY PELASTUSLAITOKSILLE

Oma-
valvontaa on käynnistetty myös muualla Suomen pelastuslaitoksissa, ja siitä syystä teimme sähköpostikyselyn ja lähetimme sen kaikille aluepelastuslaitokselle. (Liite 1.) Kyselyssä tiedustelimme onko kerrostalojen oma-
valvontaa otettu pelastuslaitoksilla käyttöön, ja jos ei, onko tulevaisuudessa aikeissa ottaa se käyttöön. Kysyimme, onko oma-
valvontakokeilua tehty pelastuslaitosten alueilla. Kysyimme myös, onko oma-
valvontalomake tarkoitus jakaa myös asukkaille ja aiheutuuko oma-
valvonnasta tarkastus-
kuluja taloyhtiölle ja isännöitsijälle. Olimme erittäin kiinnostuneita pelastuslaitoksilta saamastamme palautteesta oma-
valvontaan liittyen.

Laadimme lomakkeeseen viisi kysymystä. Halusimme pitää kyselyn yhden sivun mit-
taisena, jotta saamamme palauteprosentti olisi mahdollisimman hyvä. Opinnäytetyön lopussa Liite-kappaleessa on tekemämme kysymyslomake (Liite 1).

4.1 Kerrostalojen oma- valvonnan nykytila

Kerrostalojen oma-
valvonta Suomessa on vielä aika uutta. Monessa pelastuslaitoksessa kerrostalojen oma-
valvonta on joko juuri alkanut tai käytössä, tai sitten se on vasta al-
kamassa lähitulevaisuudessa. Poikkeuksina ovat Kymenlaakson sekä Helsingin pelas-
tuslaitos, joissa kerrostalojen oma-
valvonta on muita pelastuslaitoksia pidemmällä. Vie-
railimme 8.12.2014 Kymenlaakson pelastuslaitoksen Kotkan paloasemalla, jossa järjes-
tettiin kokous heidän tekemästään kerrostalojen oma-
valvontakokeilusta. Kuulimme siel-
lä Helsingin ja Kymenlaakson pelastuslaitosten kommentit oma-
valvonnasta ja selvityk-
sen sen tilasta alueilla. Myös muut paikalla olleet pelastuslaitokset kertoivat alueensa
oma-
valvonnan tilasta.

Kymenlaakson pelastuslaitoksen kerrostalojen oma-
valvonta käynnistyi alkuvuonna
2014, ja meidän vieraillessamme oma-
valvontakokouksessa olivat he saaneet jo kokei-
lunsa ensimmäisen vaiheen suoritettua. Kokouksessa Kymenlaakson pelastuslaitos ker-
tasi saatuja tuloksiaan ja seuraavaksi vuonna 2015 heillä on oma-
valvonnassa kokeilussa
sähköinen asiointi. Kymenlaakson pelastuslaitoksella oli tehty vuonna 2014 valmiit op-
paat ja lomakkeet kerrostalojen oma-
valvontaan. Pohjois-Savon pelastuslaitoksen oma-

valvontaoppaiden sekä omavalvontakyselylomakkeiden mallina on käytetty juuri Kymenlaakson pelastuslaitoksen oppaita ja lomakkeita.

Helsingin pelastuslaitos esitteli kokouksessa myös heidän tilannettaan kerrostalojen omavalvonnan suhteen. Helsingissä kerrostalojen omavalvonta oli käynnistynyt vuonna 2014, ja he käynnistävät pilottivaiheensa toisen vaiheen vuoden 2015 aikana. Lisäksi Helsingissä on käytössä kerrostalojen omavalvontaan sähköinen vastausohjelma, joka toimii niin, että kone muuttaa vastauslomaketta vastaajan vastausten mukaan. Kone poistaa tarvittaessa niin sanotut turhat kysymykset, jolloin vastaajan ei tarvitse vastata normaaliin tapaan kaikkiin lomakkeessa esitettyihin kysymyksiin (Pelastustieto 6.2.2015).

Pohjois-Savossakin kerrostalojen omavalvonta on alkanut pienellä neljän talon pilottikokeilulla. Vastauksia kyselyyn saimme isännöitsijöiltä ja asukkailta hyvin, ja palaute oli pääsääntöisesti positiivista. Kohderyhmän henkilöt olivat eri-ikäisiä, ja he edustivat molempaa sukupuolta.

4.2 Kyselyyn vastanneiden pelastuslaitosten tuloksien yhteenveto.

Lähetimme kerrostalojen omavalvontakyselyn 21 pelastuslaitokselle. Vastauksia saimme seitsemältä pelastuslaitokselta. Kyselyymme vastasivat Jokilaaksojen, Varsinais-Suomen, Kainuun, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kanta-Hämeen sekä Lapin pelastuslaitos. Kaiken kaikkiaan vastauksia tuli aika vähän, sillä vastausprosentiksi tuli 31. Vastausten perusteella kerrostalojen omavalvonnan toteutus oli monelle pelastuslaitokselle vielä hieman epäselvää. Kerrostalojen omavalvontaan liittyviä asioita ja yksityiskohtia vielä mietitään pelastuslaitoksissa ja lopullinen toteutusmalli on monella vielä avoinna.

Kyselyyn vastanneista pelastuslaitoksista erottui Jokilaakson ja Varsinais-Suomen pelastuslaitokset, jotka olivat kerrostalojen omavalvontakokeilussa jo vähän muita pelastuslaitoksia pidemmällä. Jokilaaksojen pelastuslaitos on kehittelemässä omaa mallia kerrostalojen omavalvontaan. Tarkoituksena on vuonna 2015 toteuttaa omavalvontakierros koko Jokilaaksojen alueen kaikkiin taloyhtiöihin.

Varsinais-Suomen pelastuslaitos puolestaan oli lähettänyt 50 kerrostaloyhtiöön omavalvontakirjeen ja lomakkeet syksyllä 2014. Vastauksia Varsinais-Suomen pelastuslaitos odottaa saavansa pilottikokeilustaan kesällä 2015. Tulevaisuudessa Varsinais-Suomi aikoo laajentaa omavalvonnan koskemaan myös rivitaloja.

Kainuun, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kanta-Hämeen sekä Lapin pelastuslaitoksen alueilla kerrostalojen omavalvontaa ei ole otettu vielä käyttöön. Kainuun pelastuslaitos aikoo vuonna 2015 toteuttaa kerrostalojen omavalvontakokeilun yhdessä kunnassa ja sen jälkeen koko alueella.

Pohjanmaan pelastuslaitoksen alueella on tarkoitus käynnistää kuluvan vuoden 2015 aikana kerros- ja rivitalojen omavalvonnan pilottihanke, joka koskee muutamia kymmeniä alueen kerros- ja rivitaloja. Näistä saatujen tulosten ja kokemusten perusteella muovataan lopullinen kerros- ja rivitalojen omavalvontamalli Pohjanmaan alueelle.

Pohjois-Karjalassa ei ole suunnitteilla kerrostaloasukkaille omavalvontaa, mutta sitä ei ole kuitenkaan täysin poissuljettu tulevaisuudessa. Omavalvonta on käytössä vain omakotitaloasujille.

Kanta-Hämeen alueella kerrostalojen omavalvonta otetaan käyttöön vuonna 2015. Kanta-Hämeen pelastuslaitos on hankkinut materiaalin, ja oppaan mallina toimii Kymeen pelastuslaitoksen opas.

Kerrostalojen omavalvontaa Lapin pelastuslaitoksen alueella ei ole otettu käyttöön. Kerrostalojen omavalvonta on tarkoitus tulevaisuudessa ottaa käyttöön, kun Lapin pelastuslaitos saa vastauksien palautukseen ja niiden käsittelyyn toimivan sähköisen järjestelmän käyttöön.

Omavalvonta kyselystä saimme tietoa muiden pelastuslaitoksien omavalvonnan tilasta niiden alueilla. Saamistamme vastauksista poimimme mukaan kerrostalojen huoneistokohtaiset tarkastukset Pohjois-Savon omavalvontakokeiluun. Muiden pelastuslaitoksien

vastauksista Pohjois-Savon pelastuslaitos hyödyntää jatkossa vielä kehittäessään lopullista mallia kerrostalojen omavalvontaan.

5 KERROSTALON OMAVALVONTAKOKEILUN TOTEUTUS POHJOIS-SAVOSSA

Aiheen opinnäytetyöhömmme saimme Pohjois-Savon pelastuslaitoksen riskienhallintapäällikkö Paavo Tiitalta. Pohjois-Savossa on suunniteltu kerrostalojen mukaan ottamista omavalvonnan piiriin vuodesta 2016 alkaen. Aihe kiinnosti meitä kovasti, joten lähdimme mukaan toteuttamaan pilottikokeilua kerrostalojen omavalvonnan osalta Pohjois-Savossa.

Prosessin aluksi vierailimme joulukuussa 2014 Kymenlaakson pelastuslaitoksella, jossa järjestettiin kokous kerrostalojen omavalvonnan toteuttamisesta Kymenlaakson alueella. Kokouksesta saimme paljon tietoa kerrostalojen omavalvonnasta sekä luvan käyttää Kymenlaakson pelastuslaitoksen tekemää materiaalia mallina oman materiaalimme tekemiseen.

Joulukuussa 2014 aloimme muokata Kymenlaakson pelastuslaitoksen tekemiä oppaita ja lomakkeita yhteistyössä riskienhallintapäällikkö Paavo Tiitan sekä johtavan palotarkastaja Ilkka Itkosen kanssa Pohjois-Savon alueelle sopiviksi. Pilottikokeilussa käyttämämme oppaat ja lomakkeet muutetaan tarvittaessa vielä kokeilusta saatujen tulosten ja palautteen perusteella.

Tammikuussa 2015 valitsimme pilottikokeiluun neljä eri kerrostaloyhtiötä, joissa asuimuotoina oli normaali, opiskelija- sekä senioriasuminen. Soitimme valittujen kohteiden isännöitsijöille ja sovimme heidän kanssaan palotarkastuksesta, omavalvontamateriaalien toimitusajankohdasta ja sen jakamisesta taloyhtiön asukkaille. Teimme omavalvontakyselyn paperisena versiona, koska pilottivaiheessa sähköistä palautusmahdollisuutta ei ollut käytössä. Tulostimme omavalvontamateriaalit ja lajittelimme ne jaettavaksi taloyhtiöittäin. Sovimme isännöitsijöiden kanssa, että he jakavat omavalvontamateriaalit kerrostalojen asukkaille.

Helmikuussa 2015 teimme kerrostaloyhtiöiden palotarkastukset ja keräsimme isännöitsijöiltä asukkaiden palauttamamat omavalvontalomakkeet sekä palautekyselyt. Asukkaiden

ja isännöitsijöiden palauttamista lomakkeista ja kyselyistä keräsimme saadut tiedot, joiden pohjalta aloimme työstää opinnäytetyön kirjallista osuutta.

Maaliskuussa 2015 keskityimme kirjallisen osuuden kirjoittamiseen. Kävimme keskusteluja Paavo Tiitan kanssa omavalvonnasta saaduista tuloksista ja palautteista. Kokoonnuimme useaan kertaan saman pöydän ääreen työstämään opinnäytetyön kirjallista osuutta. Analysoimme tuloksia omavalvonnasta sekä pohdimme mahdollisia ongelma-kohtia kerrostalojen omavalvonnassa. Lisäsimme työmme loppuun parannusehdotuksia kerrostalojen omavalvontaan liittyen. Omavalvontaprosessin kehitystyötä jatketaan Pohjois-Savossa, ja tarkoituksena on saada sähköinen palautus toimimaan pientalojen tapaan.

6 TUTKIMUSTULOKSET OMAVALVONTAKOKEILUSTA.

Pohjois-Savon kerrostalojen omavalvontakokeiluun osallistui neljä kerrostaloasunto-osakeyhtiötä, joiden asuinhuoneistoihin jaettiin yhteensä 169 kappaletta saatekirjeitä, kerrostalon paloturvallisuusoppaita, huoneiston omavalvontalomakkeita ja palautekyselylomakkeita omavalvonnasta. (Liitteet 2, 3, 4 ja 6). Jokaiselle taloyhtiön isännöitsijälle jaettiin myös kerrostalon paloturvallisuusoppaat, taloyhtiön omavalvontalomake ja palautekyselylomake. (Liitteet 3, 5 ja 7).

Pohjois-Savon kerrostalojen omavalvonnan pilottikokeiluun osallistui neljä eri isännöitsijää. Palaute heiltä oli pääsääntöisesti positiivista, ja isännöitsijöiden mielestä omavalvontatarkastuksen tekeminen onnistui helposti tarkastuslomakkeen mukana tulleella omavalvontaoppaan avulla. Yhden isännöitsijän mielestä kerrostalojen omavalvonta lisää heidän työtään, mutta itse tarkastus oli hänenkin mielestään helppoa.

Teimme kerrostaloyhtiöihin fyysisen palotarkastuksen isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen jälkeen. Palotarkastuksen yhteydessä keräsimme asukkaiden ja isännöitsijöiden täyttämät omavalvontalomakkeet ja palautekyselyt. Käsittelimme omavalvontalomakkeista ja palautekyselylomakkeista saadut vastaukset ja koostimme niistä yhteenvedot diagrammien ja kirjallisen analyysin muodossa.

Tutkimukseen osallistuneet kerrostaloyhtiötä käsitellään tässä opinnäytetyössä anonyymisti. Kaksi kerrostaloyhtiötä sijaitsee Kuopion keskustan alueella ja kaksi kerrostaloyhtiötä Kuopion Nilsiän keskustan alueella. Tässä tutkimuksessa käytämme kerrostaloyhtiöistä nimiä Talo 1, Talo 2, Talo 3 ja Talo 4.

Seuraavassa kappaleessa esittelemme jokaisen kerrostaloyhtiön tarkasti. Tämän lisäksi tuomme esille kerrostalojen asukkaiden ja isännöitsijöiden palauttamien omavalvontaja palautelomakkeiden pohjalta tehdyt kaaviot sekä heiltä saadut kirjalliset palautteet. Kaavion vastausten arvot ovat kappalemääriä, ja ne on muutettu prosenteiksi kaavion jälkeisessä analyysissä.

6.1. Talo 1

Talo 1 on rakennettu vuonna 2010. Talo on senioriasumiseen suunniteltu kiinteistö. Kerrostaloyhtiön asukkaat ovat yli 55-vuotiaita. Talossa on 8 kerrosta ja 57 asuinhuoneistoa. Huoneistot ovat parvekkeellisia kaksioita, joissa ei ole huoneistokohtaista saunaa. Taloyhtiön saunatilat sijaitsevat talon ylimmässä kerroksessa. Kohteessa on automaattinen paloilmoin, automaattinen savunpoistolaitteisto, porraskäytävän automaattinen ylipaineistus ja ulkopuolinen (porras) varauuskäynti.

Kerrostaloyhtiöön jaettiin yhteensä 57 kappaletta kerrostalon paloturvallisuusoppaita, huoneiston omavalvontalomakkeita ja palautekyselylomakkeita omavalvonnasta. Asukailta vastauksia saimme yhteensä 43 kappaletta, joten talon 1 vastausprosentti oli 75.

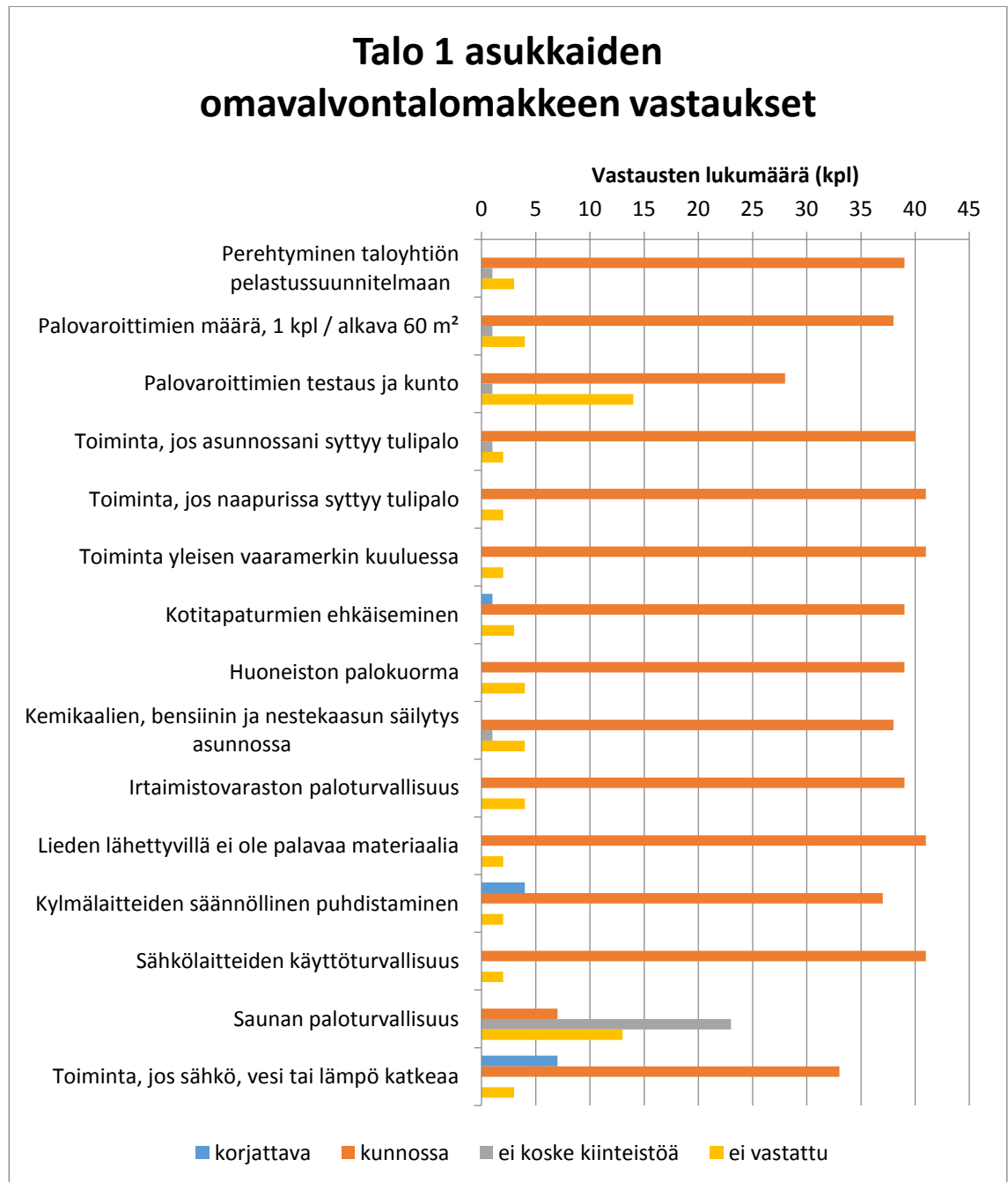
Talo 1 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset on koottu Kaavioon 1. Kaavioon 2 olemme koonneet Talo 1 asukkaiden vastaukset omavalvontakokeilun palautekyselystä.

6.1.1 Talo 1 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset.

Talossa 1 vastaajista 91 prosenttia oli perehtynyt talon pelastussuunnitelmaan. Kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien määrä on riittävä heidän asunnossaan. Kysymykseen ei vastannut 9 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 65 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien testaus ja kunto on hyvä. Kysymykseen ei vastannut 32 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Kaavio 1. Talo 1 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Vastaajista 93 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän asunnossaan syttyy tulipalo. Kysymykseen ei vastannut 4 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 95 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän naapuriasunnossa syttyy tulipalo. Kysymykseen ei vastannut 5 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 95 prosenttia osaa toimia oikein yleisen vaaramerkin kuultuaan. Kysymykseen ei vastannut 5 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 91 prosentin mukaan kotitapaturmien ehkäiseminen on kunnossa. Vastaajista 3 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia.

Vastaajista 91 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän asunnossaan ei ole ylimääräistä palokuormaa. Kysymykseen ei vastannut 9 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että kemikaalien, bensiinin ja nestekaasun säilytys asunnossa on ohjeiden mukaisessa kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 9 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 91 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän irtaimistovarastonsa paloturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 9 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 95 prosentin mielestä heidän lieden lähettyvillä ei ole palavaa materiaalia. Kysymykseen ei vastannut 5 prosenttia vastaajista.

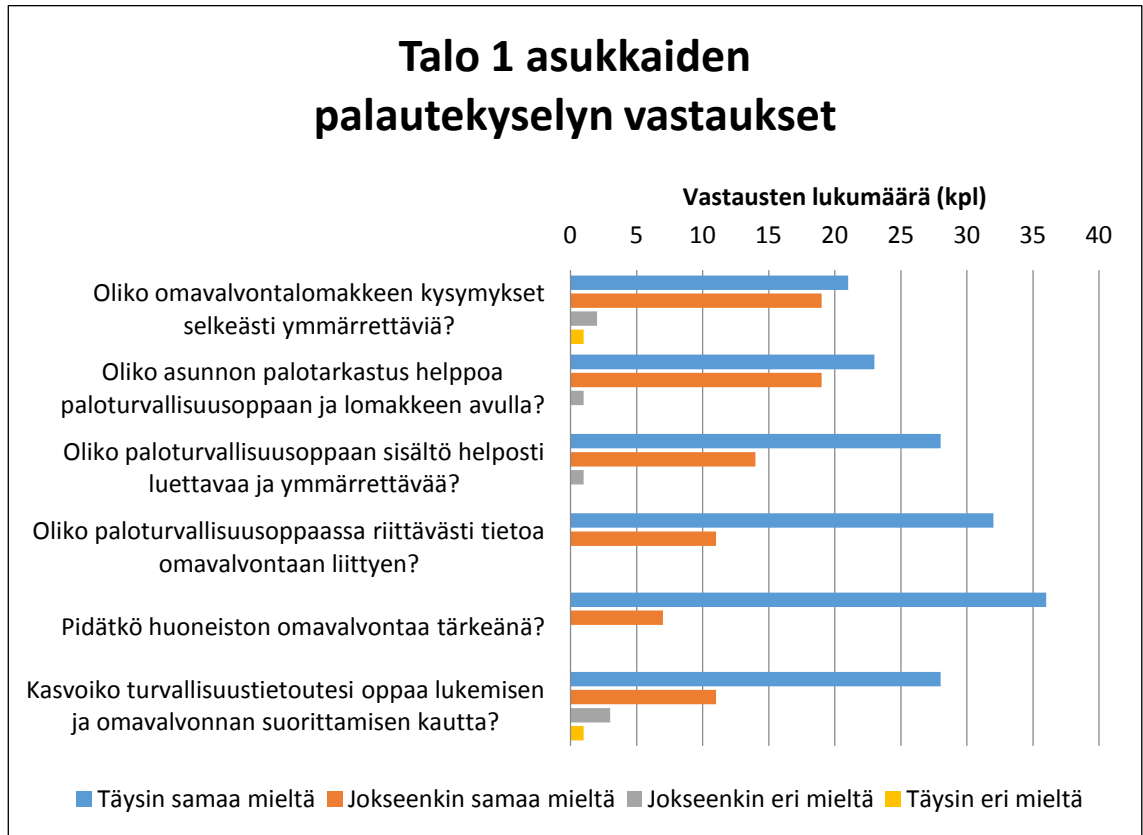
Vastaajista 86 prosenttia oli sitä mieltä, että he puhdistavat kylmälaitteensa säännöllisesti. Vastaajista 9 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 5 prosenttia.

Vastaajista 95 prosenttia oli sitä mieltä, että sähkölaitteiden käyttöturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 5 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 16 prosenttia oli sitä mieltä, että saunan paloturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 31 prosenttia vastaajista ja 53 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 78 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos sähkö, vesi tai lämpö katkeaa. Vastaajista 16 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia.

6.1.2 Talo 1 asukkaiden palautekyselyn vastaukset.

Kaavio 2. Talo 1 asukkaiden palautekyselyn vastaukset

Vastaajista 48 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että omavalvontalomakkeen kysymykset olivat selkeästi ymmärrettäviä. 44 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä, 5 prosenttia jokseenkin eri mieltä ja 3 prosenttia täysin eri mieltä.

Vastaajista 54 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että asunnon palotarkastus oli helppoa paloturvallisuusoppaan ja lomakkeen avulla. 43 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 3 prosenttia jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 65 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaan sisältö oli helposti luettavaa ja ymmärrettävää. 32 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 3 prosenttia jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 84 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaassa oli riittävästi tietoa omavalvontaan liittyen. 16 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 84 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että pitävät huoneiston omavalvontaa tärkeänä. 16 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 54 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että heidän turvallisuustietoutensa kasvoi oppaan lukemisen ja omavalvonnan suorittamisen kautta. 32 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä, 9 prosenttia jokseenkin eri mieltä ja 3 prosenttia täysin eri mieltä.

6.1.3 Talo 1 asukkaiden kirjallinen palaute

Talo 1 asukailta saimme kirjallista palautetta kerrostalojen omavalvonnasta. Asukaille heräsi kysymyksiä omavalvontatarkastukseen ja yleiseen turvallisuuteen liittyen. Olemme koonneet muutamia asukailta saamia palautteita yhteen.

Asukkaiden huomioita ja korjausehdotuksia paloturvallisuuteen, kerrostalon paloturvallisuusoppaaseen tai omavalvontalomakkeeseen liittyen:

Parvekkeilla ei ole avattavia luukkuja, joiden kautta voisi omatoimisesti poistua tulipalon sattuessa. Lisäisivät ehdottomasti turvallisuuden tunnetta ylimpien kerrosten asukkaissa.

Opas on hyvä. Lisäksi tarvitaan asukkaan omaa huolellisuutta ja asennetta noudattaa ohjeita. Silloin olisi kaikki vielä paremmin.

Katonrajassa olevien ilmanvaihtohormien puhdistus, koska itse en uskalla nousta niin korkealle. Imurointi voisi koskea myös jääkaappia ja tv:tä.

Lomakkeen alussa voisi olla maininta, että tutustu ensin talon pelastussuunnitelmaan.

Ohjeet ovat mielestäni asialliset.

Erittäin sekava. En kaikkea ymmärrä. Talossa ikäihmisiä joten tällainen arvio ei kohdallaan.

Talo on niin uusi, ettei täällä ole turvallisuus ongelmia. Oli kuitenkin hyvä, että tuli tutustuttua paloturvallisuusoppaaseen.

Miten palomiehet pääsevät taloon sisälle jos huoltomies viipyy? Avain palolaitokselle. Hälytyksen sattuessa vanhukset työntyvät porraskäytäviin peloissaan. He eivät pysy asunnoissaan koska haluavat tietää, että missä palaa. Jos jotain paistinpannalla kärkehtää niin palovaroitin vinkuu. Seurauksena se, että vanhukset eivät uskalla paistaa lettuja.

Palovaroittimien tarkastukseen ja jääkaappien puhdistukseen eivät vanhukset pysty.

Voiko parvekkeilla grillata? Onko suuri tornimainen varauelospoistumisreitti aina auki niin, että ovi ei ole lukossa. Voiko luottaa, että talon yleisen palohälytyksen sattuessa palokunta tulee apuun ilman soittoa 112 ja ilman huoltoyhtiön päivystykseen ilmoittamista.

6.1.4 Talo 1 isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset

Isännöitsijän tekemässä omavalvontatarkastuksessa kerrostaloyhtiön paloturvallisuudessa ei löytynyt korjattavaa. Seitsemäntoista lomakkeen tarkastettavasta kohdasta oli kunnossa ja yksi kohta ei koskenut kiinteistöä.

Palautekyselyssä isännöitsijä oli täysin samaa mieltä omavalvontalomakkeen kysymysten ymmärrettävyydestä ja jaetun materiaalin avulla tehdyn palotarkastuksen tekemisen helppoudesta taloyhtiöön. Hän oli myös täysin samaa mieltä kerrostalon paloturvallisuusoppaan sisällön helposta luettavuudesta ja ymmärrettävyydestä sekä oppaan riittävän tiedon määrästä omavalvontaan liittyen. Isännöitsijä piti asukkaiden tekemiä huoneistojen omavalvontaa tärkeänä. Lisäkoulutuksen tarpeeseen palotarkastuksen omaamiseen suorittamiseen hän oli vastausvaihtoehdon ”jokseenkin eri mieltä” kannalla.

6.2 Talo 2

Talo 2 on rakennettu vuonna 1971. Talo on normaali asumiseen suunniteltu kiinteistö. Kerrostaloyhtiön asukkaat ovat eri-ikäisiä. Talossa on 3 kerrosta, kolme porrashuonetta ja yhteensä 33 asuinhuoneistoa, joista kuusi asuntoa on tyhjiillään. Huoneistot ovat parvekkeellisia, parvekkeilta ei ole hätäpoistumislukkuja tai varatietikkaita. Huoneisto-kohtaisia saunoja ei ole ja taloyhtiön yhteiset saunatilat sijaitsevat talon kellarikerroksessa. Kohdetta on saneerattu 2014, jolloin taloyhtiön huoneistoihin on asennettu sähköverkkoon kytketyt palovaroittimet, kellarikerrosten osastoidut ovet uusittu sekä asennettu jokaiseen porrashuoneeseen ilmanvaihdon hätäseis-painike.

Kerrostaloyhtiöön jaettiin yhteensä 27 kappaletta kerrostalon paloturvallisuusoppaita, huoneiston omavalvontalomakkeita ja palautekyselylomakkeita omavalvonnasta. Asukkailta vastauksia saimme yhteensä 16 kappaletta, joten Talon 2 vastausprosentti oli 59.

Talo 2 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset on koottu Kaavioon 3. Kaavioon 4 olemme koonneet talo 2 asukkaiden vastaukset omavalvontakokeilun palautekyselystä.

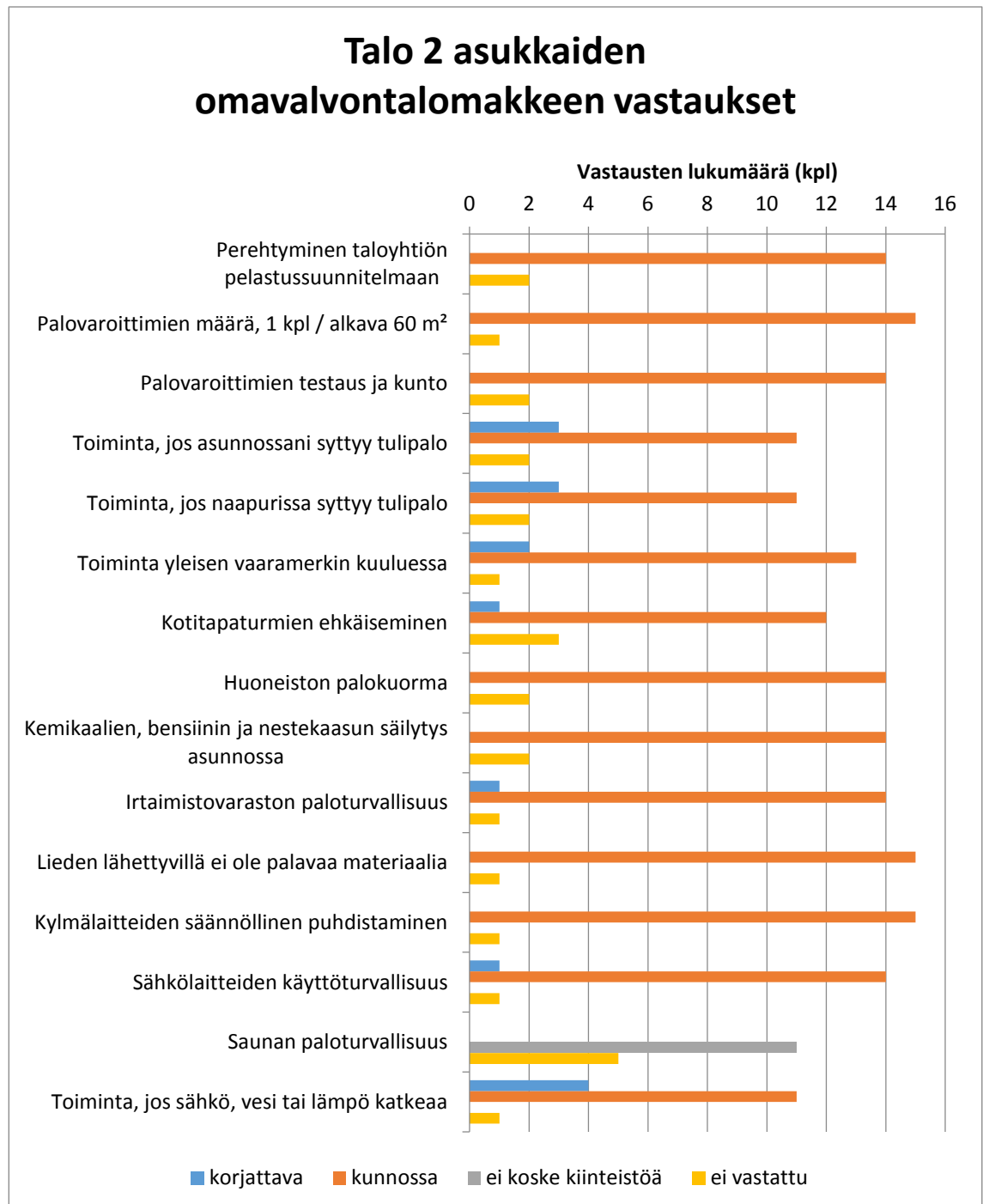
6.2.1 Talo 2 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Talossa 2 vastaajista 88 prosenttia oli perehtynyt taloyhtiön pelastussuunnitelmaan. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 94 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien määrä on riittävä heidän asunnoissaan. Kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien testaus ja kunto on hyvä. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 69 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän asunnossaan syttyy tulipalo. Vastaajista 19 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja 12 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Kaavio 3. Talo 2 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Vastaajista 69 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän naapurissaan syttyy tulipalo. Vastaajista 19 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja 12 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Vastaajista 81 prosenttia, osaa toimia oikein yleisen vaaramerkin kuultuaan. Vastaajista 13 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia.

Vastaajista 75 prosentin mukaan kotitapaturmien ehkäiseminen on kunnossa. Vastaajista 6 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 19 prosenttia.

Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän asunnossaan ei ole ylimääräistä palokuormaa. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että kemikaalien, bensiinin ja nestekaasun säilytys asunnossa on ohjeiden mukaisessa kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän irtaimistovarastonsa paloturvallisuus on kunnossa. Vastaajista 6 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja 6 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Vastaajista 94 prosentin mielestä heidän lieden lähetyvillä ei ole palavaa materiaalia. Kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista.

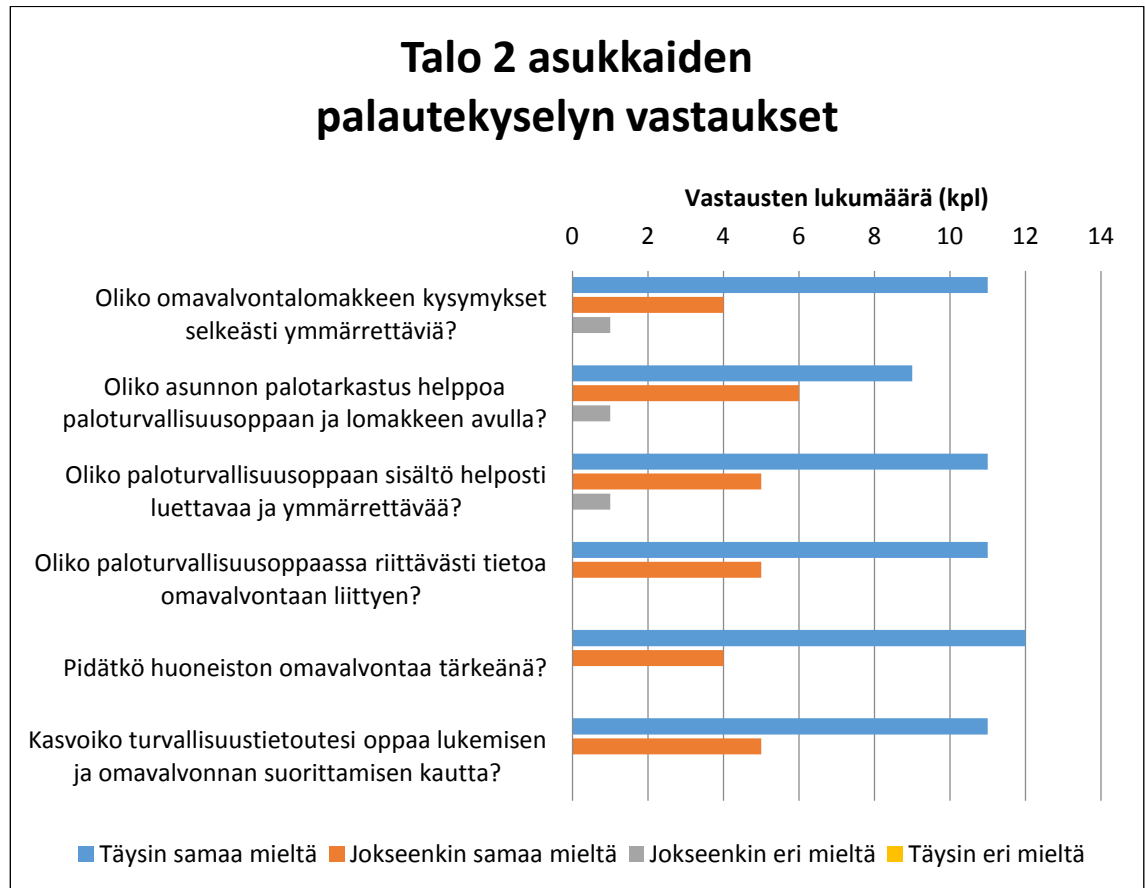
Vastaajista 94 prosenttia oli sitä mieltä, että he puhdistavat kylmälaitteensa säännöllisesti. Kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että sähkölaitteiden käyttöturvallisuus on kunnossa. Vastaajista 6 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja 6 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Saunan paloturvallisuuteen 69 prosenttia vastasi, että kysymys ei koske kiinteistöä ja 31 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Vastaajista 69 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos sähkö, vesi tai lämpö katkeaa. Vastaajista 25 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja 6 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

6.2.2 Talo 2 asukkaiden palautekyselyn vastaukset

Kaavio 4. Talo 2 asukkaiden palautekyselyn vastaukset

Vastaajista 69 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että omavalvontalomakkeen kysymykset olivat selkeästi ymmärrettäviä. 25 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 6 prosenttia oli jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 56 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että palotarkastus oli helppoa paloturvallisuusoppaan ja lomakkeen avulla. 38 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 6 prosenttia oli jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 69 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaan sisältö oli helposti luettavaa ja ymmärrettävää. 25 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 6 prosenttia oli jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 69 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaassa oli riittävästi tietoa omavalvontaan liittyen. 31 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 75 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että pitävät huoneiston omavalvontaa tärkeänä. Vastaajista 25 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 69 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että heidän turvallisuustietoutensa kasvoi oppaan lukemisen ja omavalvonnan suorittamisen kautta. Vastaajista 31 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

6.2.3 Talo 2 asukkaiden kirjallinen palaute

Talo 2 asukailta saimme kirjallista palautetta kerrostalojen omavalvonnasta. Asukkaille heräsi kysymyksiä omavalvontatarkastukseen ja yleiseen turvallisuuteen liittyen. Olemme koonneet muutamia asukailta saamiamme palautteita yhteen.

Asukkaiden huomioita ja korjausehdotuksia paloturvallisuuteen, kerrostalon paloturvallisuusoppaaseen tai omavalvontalomakkeeseen liittyen:

Mitä yhteystietoja kysytään omavalvontalomakkeen alussa riveillä 1 ja 3?

6.2.4 Talo 2 isännöitsijän suorittaman omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset

Isännöitsijän suorittamassa omavalvontatarkastuksessa kerrostaloyhtiön paloturvallisuudessa ei löytynyt korjattavaa. Seitsemäntoista lomakkeen tarkastettavasta kohdasta oli kunnossa ja yksi kohta ei koskenut kiinteistöä.

Palautekyselyssä isännöitsijä oli täysin samaa mieltä omavalvontalomakkeen kysymysten ymmärrettävyydestä ja jaetun materiaalin avulla tehdyn palotarkastuksen tekemisen helppoudesta taloyhtiöön. Hän oli myös täysin samaa mieltä kerrostalon paloturvallisuusoppaan sisällön helpposta luettavuudesta ja ymmärrettävyydestä sekä sen sisältävän riittävästä sisällöstä omavalvontaan liittyen. Lisäkoulutuksen tarpeeseen palotarkastuksen omatoimiseen suorittamiseen hän oli vastausvaihtoehdon ”jokseenkin eri mieltä” kannalla.

6.2.5 Talo 2 palotarkastuksella tehdyt huomiot

Suoritimme palotarkastuksen kohteeseen isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen jälkeen ja teimme kohteessa seuraavia huomioita:

Pelastussuunnitelma on päivitetty ja on asukkaiden luettavissa sähköisesti internetissä. Taloyhtiössä on yksi kiertävä pelastussuunnitelma, jonka luettuaan asukkaat kuittaavat sen. Pelastussuunnitelman tulisi olla yhdessä sovitussa paikassa kaikkien asukkaiden luettavissa paperiversiona.

Asuinhuoneistoihin sekä porrashuoneisiin on asennettu sähköverkkoon kytketyt paristovarmennetut palovaroittimet. Paristonvaihto- eikä huoltosuunnitelmaa ei ollut tehty. Kunnossapidosta tulee tehdä suunnitelma.

Alkusammutuskalusto on käsisammuttimien osalta kunnossa. Pikapalopostin letkut on koeponnistettava tai uusittava.

Talon osoitenumerointi on kunnossa. Porrashuoneen kerrosnumerointia suositellaan.

Asuinhuoneistoista varatienä on parveke, josta ei luukkua eikä tikasta alas.

Porrashuoneen savunpoistoon on käsin avattavat ikkunat porrashuoneen jokaisella kerrostasanteella.

Rakennuksessa ei ole väestönsuojaa, väestönsuojeluvarustelaatikko on teknisessä tilassa. Vanhentuneet joditabletit on uusittava.

Tässä kiinteistössä isännöitsijän tekemässä omavalvontatarkastuksessa ja meidän isännöitsijän kanssa tekemässämme palotarkastuksessa ei suuria eroavaisuuksia tullut esiin.

Omavalvontalomakkeella alkusammutuskalusto oli kunnossa, mutta tarkastuksella totesimme pikapalopostien olevan tarkastamatta ja letkujen olevan kaapin alkuperäisiä. Käsisammuttimet olivat asianmukaisesti huollettu. Tarkastuksella kävimme keskustelua kerrosnumeroinnin tärkeydestä porrashuoneessa. Numerointia ei nyt ole lainkaan.

Muutamasta kellarikäytävän osastoivista palo-ovesta puuttui ovipumppu ja palo-osastointi ei ollut kaikilta osin muutenkaan kunnossa. Näitä asioita ei ollut huomioitu jakamassamme omavalvontalomakkeessamme, eikä isännöitsijä ollut kiinnittänyt näihin myöskään huomiota.

Keskustelimme myös sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien kunnossapitosuunnitelmasta, jota ei ollut vielä tehty. Väestönsuojeluvälineet olivat omavalvontatarkastuksessa kunnossa, mutta tarkastaessamme sisältö oli osin vanhentunutta.

6.3. Talo 3

Talo 3 on rakennettu vuonna 1972. Talo on senioriasumis- ja opiskelija-asumiskäytössä oleva kiinteistö. Kerrostaloyhtiön asukkaista 50 prosenttia on yli 55-vuotiaita ja 50 prosenttia nuoria opiskelijoita. Talossa on 7 kerrosta ja 69 asuinhuoneistoa. Huoneistot ovat parvekkeellisia. Asunnoissa ei ole huoneistokohtaista saunaa. Taloyhtiön saunatilat sijaitsevat talon alimmassa kerroksessa. Kohteessa on kerroksittain sulkeutuvat automaattiset palo-ovet.

Kerrostaloyhtiöön jaettiin yhteensä 69 kappaletta kerrostalon paloturvallisuusoppaita, huoneiston omavalvontalomakkeita ja palautekyselylomakkeita omavalvonnasta. Asuk-

kailta vastauksia saimme yhteensä 36 kappaletta, joten talon 3 vastausprosentti oli 52 prosenttia.

Talo 3 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset on koottu Kaavioon 5. Kaavioon 6 olemme koonneet talo 3 asukkaiden vastaukset omavalvontakokeilun palautekyselystä.

6.3.1 Talo 3 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset

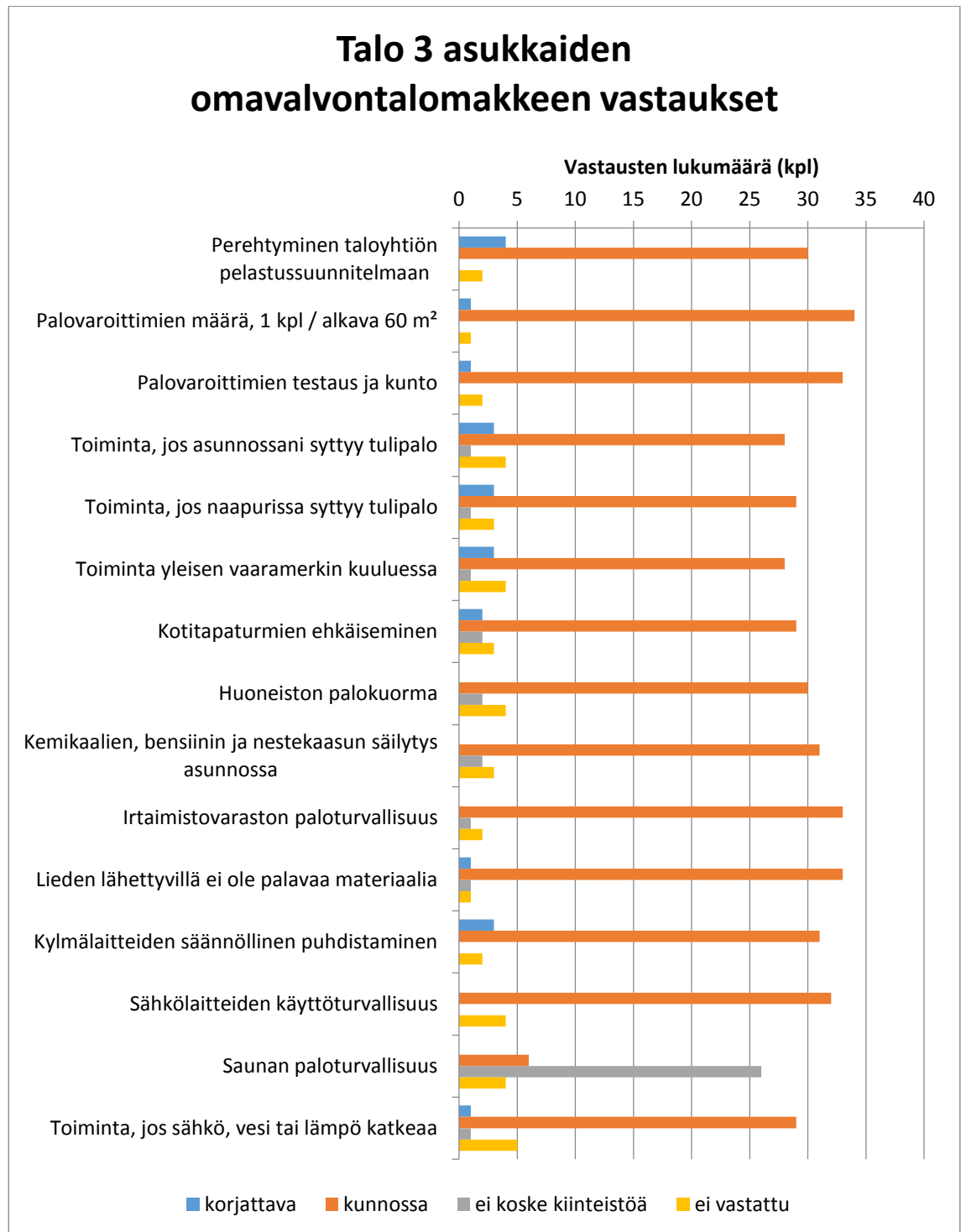
Talossa 3 vastaajista 83 prosenttia oli perehtynyt talon pelastussuunnitelmaan. Vastaajista 11 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa, ja kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 94 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien määrä on riittävä heidän asunnossaan. Vastaajista 3 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 3 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 91 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien testaus ja kunto on hyvä. Vastaajista 3 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 77 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän asunnossaan syttyy tulipalo. Vastaajista 8 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 81 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän naapuriasunnossa syttyy tulipalo. Vastaajista 8 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa. Kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Kaavio 5. Talo 3 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Vastaajista 77 prosenttia osaa toimia oikein yleisen vaaramerkin kuultuaan. Vastaajista 8 prosentin mukaan asiassa on korjattavaa. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 80 prosenttia mukaan kotitapaturmien ehkäiseminen on kunnossa. Vastaajista 6 prosenttia mukaan asiassa on korjattavaa. Kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista ja 8 prosenttia mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 83 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän asunnossaan ei ole ylimääräistä palokuormaa. Kysymykseen ei vastannut 11 prosenttia vastaajista ja 6 prosenttia mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 86 prosenttia oli sitä mieltä, että kemikaalien, bensiinin ja nestekaasun säilytys asunnossa on ohjeiden mukaisessa kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia vastaajista ja 6 prosenttia mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 91 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän irtaimistovarastonsa paloturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista ja 3 prosenttia mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 91 prosenttia mielestä heidän lieden lähettyvillä ei ole palavaa materiaalia. 3 prosenttia mukaan asiassa on korjattavaa. Kysymykseen ei vastannut 3 prosenttia vastaajista ja 3 prosenttia mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 86 prosenttia oli sitä mieltä, että he puhdistavat kylmälaitteensa säännöllisesti. Vastaajista 9 prosenttia mukaan asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 5 prosenttia.

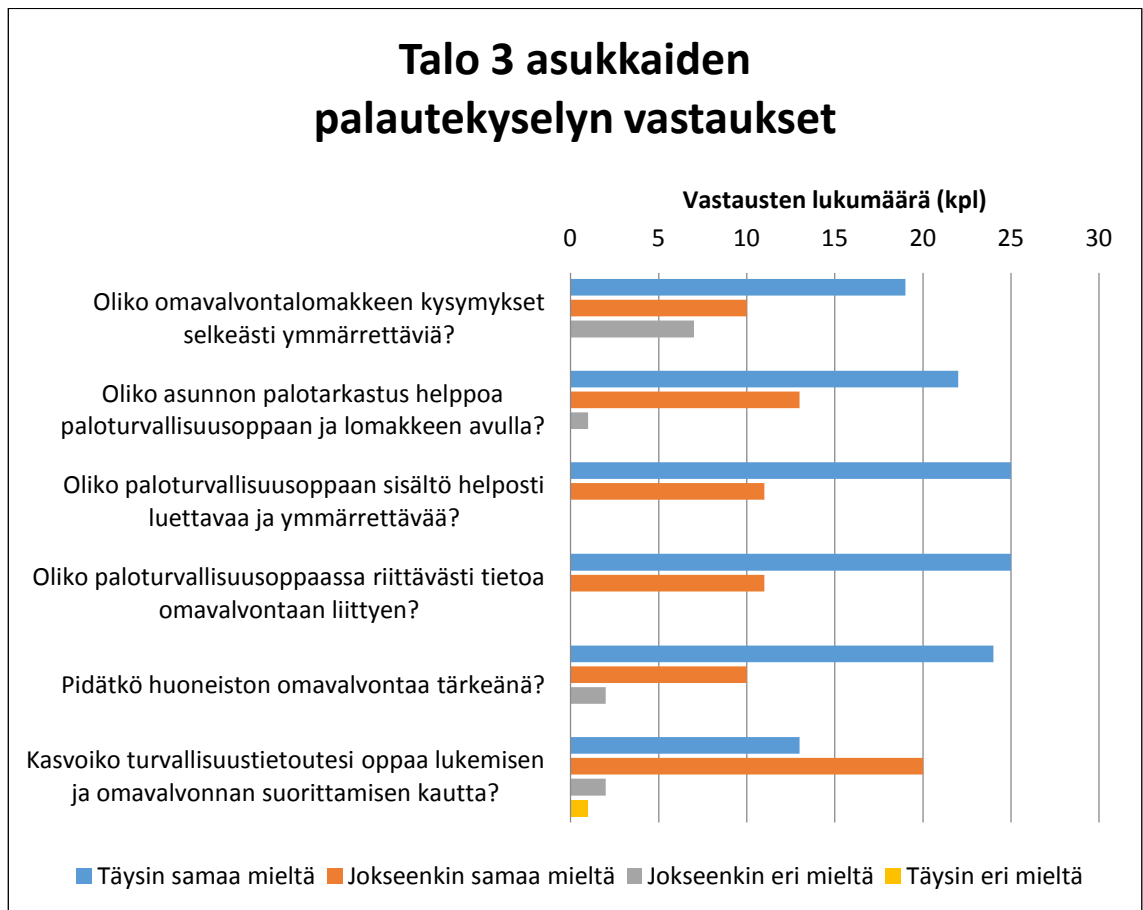
Vastaajista 88 prosenttia oli sitä mieltä, että sähkölaitteiden käyttöturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 16 prosenttia oli sitä mieltä, että saunan paloturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 12 prosenttia vastaajista ja 72 prosenttia mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Vastaajista 81 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos sähkö, vesi tai lämpö katkeaa. Vastaajista 3 prosenttia mukaan asiassa on korjattavaa. Kysymykseen ei

vastannut 13 prosenttia vastaajista ja 3 prosentin mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

6.3.2 Talo 3 asukkaiden palautekyselyn vastaukset

Kaavio 6. Talo 3 asukkaiden palautekyselyn vastaukset

Vastaajista 53 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että omavalvontalomakkeen kysymykset olivat selkeästi ymmärrettäviä. 27 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 20 prosenttia jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 61 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että asunnon palotarkastus oli helppoa paloturvallisuusoppaan ja lomakkeen avulla. 36 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 3 prosenttia jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 69 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaan sisältö oli helposti luettavaa ja ymmärrettävää. 31 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 69 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaassa oli riittävästi tietoa omavalvontaan liittyen. 31 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 66 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että pitävät huoneiston omavalvontaa tärkeänä. 27 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 6 prosenttia jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 36 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että heidän turvallisuustietoutensa kasvoi oppaan lukemisen ja omavalvonnan suorittamisen kautta. 55 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä, 6 prosenttia jokseenkin eri mieltä ja 3 prosenttia täysin eri mieltä.

6.3.3 Talo 3 asukkaiden kirjallinen palaute

Talo 3 asukkailta saimme kirjallista palautetta kerrostalojen omavalvonnasta. Asukkaille heräsi kysymyksiä omavalvontatarkastukseen ja yleiseen turvallisuuteen liittyen. Olemme koonneet muutamia asukkailta saamia palautteita yhteen.

Asukkaiden huomioita ja korjausehdotuksia paloturvallisuuteen, kerrostalon paloturvallisuusoppaaseen tai omavalvontalomakkeeseen liittyen:

Ymmärrän lukemani, mutta enpä osakaan vastata kysymyksiin, anteeksi.

Tässä palautekyselylomakkeessa on epäselvän omalaatuiset vaihtoehtokyselyt.

Opas oli selkeä ja tiivis. Itselläni on ollut paloturvallisuusseikat melko hyvin tiedossa.

En ymmärtänyt, että mitä pitää palautekyselylomakkeessa rastittaa, vai pitääkö mitään?

Lomake voisi olla hieman selkeämpi ja loogisempi.

Liesi toimii kellokytkimellä ja palovaroitin on kolme vuotta vanha.

Riittämätön jääkaapin tuuletus, koska remontin yhteydessä ilma-aukko tukittiin. Jääkaappi on sijoitettu niin sanottuun komeroon, jossa ala- ja yläosan ovet saa auki, mutta riittääkö se tuuletukseen?

Palovaroitin alkaa huutamaan lähes joka kerta, kun paistaa paistinpannalla tai uunissa jotakin. asia korjaantuisi varmaankin liesituulettimella tai palovaroittimen siirrolla.

Ainakaan minun asunnossani pistokkeet lukuun ottamatta keittiötä ja kylpyhuonetta eivät ole maadoitettuja. En tiedä, voiko olla turvallisuusriski, mutta ovat toimineet aivan moitteettomasti.

Seitsemän kerroksinen talo jossa varapoistumistie on käytännössä portaikko jos hissi ei toimi. Olisiko esimerkiksi 7 ja 3 kerroksen talon päädyissä mahdollista varustaa parvekkeilla niin, että asukkaita voidaan pelastaa niiltä käsin?

Palovaroittimet kaksi kappaletta vaihdettu uusiin, koska entiset palovaroittimet eivät toimineet normaalisti.

6.3.4 Talo 3 isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset

Isännöitsijän tekemässä omavalvontatarkastuksessa kerrostaloyhtiön paloturvallisuudessa ei löytynyt korjattavaa. Kuusitoista lomakkeen tarkastettavasta kohdasta oli kunnossa, kohta sähkölaitteiden käyttöturvallisuudessa ja kunnossapidossa oli korjattavaa ja yksi kohta ei koskenut kiinteistöä.

Palautekyselyssä isännöitsijä oli täysin samaa mieltä omavalvontalomakkeen kysymysten ymmärrettävyydestä. Jaetun materiaalin avulla tehdyn palotarkastuksen tekemisen helppoudesta taloyhtiöön ja kerrostalon paloturvallisuusoppaan sisällön helppoudesta, ja ymmärrettävyydestä hän oli jokseenkin samaa mieltä. Isännöitsijä oli täysin samaa mieltä oppaan riittävän tiedon määrästä omavalvontaan liittyen ja lisäksi hän piti

tärkeänä huoneistojen omavalvontaa. Lisäkoulutuksen tarpeeseen palotarkastuksen omatoimiseen suorittamiseen hän oli vastausvaihtoehdon ”täysin eri mieltä” kannalla.

6.3.5 Talo 3 palotarkastuksella tehdyt huomiot

Suoritimme palotarkastuksen kohteeseen isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen jälkeen ja teimme kohteessa seuraavia huomioita:

Pelastussuunnitelma on päivitetty, mutta se ei ollut asukkaiden luettavissa. Pelastussuunnitelman tulisi olla yhdessä sovitussa paikassa kaikkien asukkaiden luettavissa paperiversiona.

Asuinhuoneistoihin on asennettu paristokäyttöiset palovaroittimet ja porrashuoneessa lämpöilmaisimet, jotka on linkitetty kerrosten palo-oviin. Asukkaat huolehtivat varoittimen kunnossapidon ja tarkastuksen asunnoissaan. Yleisissä tiloissa taloyhtiö huolehtii varoittimien testauksesta ja toimintakunnosta. Kerhuhuoneen palovaroittimesta puuttui patteri. Alkusammutuskalusto oli kunnossa. Käsisammuttimet oli tarkastettu, ja niitä oli kiinteistössä yhteensä kahdeksan kappaletta.

Talon osoitenumerointi on kunnossa. Porrashuoneen kerrosnumerointi puuttuu. Suositeltiin kerrosnumerointia joka on hyvä merkitä hissien kerrosnumeroinnin mukaisesti.

Porrashuoneessa on ylimääräistä palokuormaa, joka on poistettava. Porrashuoneen savunpoisto on järjestetty tuuletusparvekkeiden kautta.

Rakennuksessa on väestönsuoja, joka on tarkastettu vuonna 2012. Väestönsuojan tiiveyskoe on suoritettu ja väestönsuojan varusteet tarkastettu. Väestönsuoja toimii häkki-varastona. Varaston kattolampuista puuttuu kaksi kupua jotka on laitettava paikoilleen.

Veden pääsulku on merkittävä teknisen tilan oveen. Lämmönjakohuoneessa on yliylimääräistä palokuormaa, joka on poistettava.

Sähköpääkeskuksessa on ylimääräistä palokuormaa, joka on poistettava.

Tässä kiinteistössä isännöitsijän tekemässä omavalvontatarkastuksessa ja meidän tekemässä palotarkastuksessa löytyi eroavaisuuksia porrashuoneen ylimääräisestä palokuormasta sekä irtaimistovaraston paloturvallisuudesta. Näissä asioissa oli joko huomautettavaa tai korjattavaa, vaikka omavalvontalomakkeessa nämä asiat olivat kunnossa. Tarkastuksella kävimme myös keskustelua kerrosnumeroinnin tärkeydestä porrashuoneessa, numerointia ei nyt ollut lainkaan. Kiinteistö oli lähestulkoon alkuperäisessä kunnossa.

6.4. Talo 4

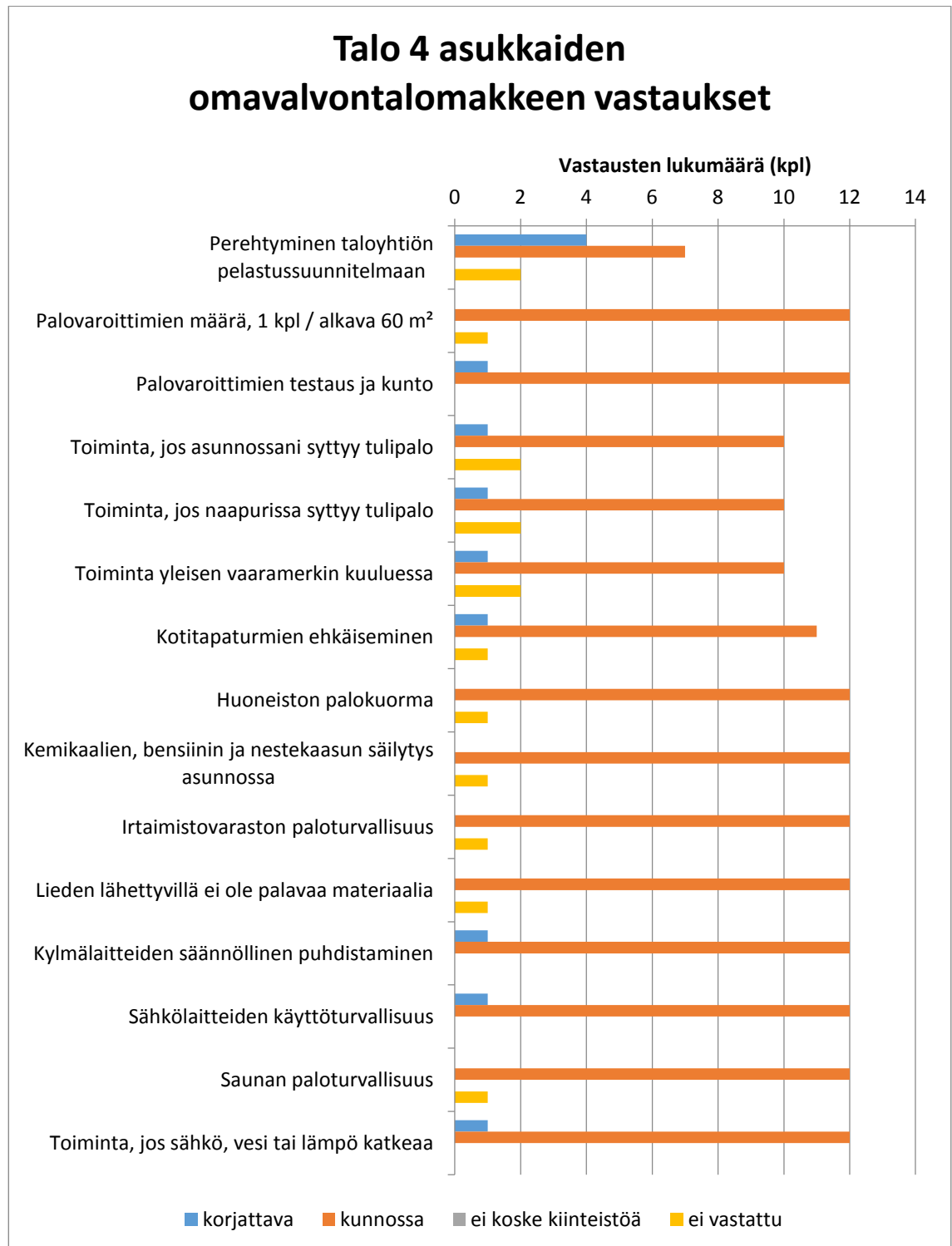
Talo 4 on rakennettu vuonna 2003. Talo on normaali asumiseen suunniteltu kiinteistö. Kerrostaloyhtiön asukkaat ovat eri-ikäisiä. Talossa on neljä kerrosta ja yhteensä 16 asuinhuoneistoa. Huoneistot ovat parvekkeellisia. Asunnoissa on huoneistokohtaiset saunat. Kohteessa on porrashuoneen käsin laukaistava savunpoistoluukku, parvekkeille asennettu avattavat hätäpoistumistikkaat.

Kerrostaloyhtiöön jaettiin yhteensä 16 kappaletta kerrostalon paloturvallisuusoppaita, huoneiston omavalvontalomakkeita ja palautekyselylomakkeita omavalvonnasta. Asukailta vastauksia saimme yhteensä 13 kappaletta, joten vastausprosentti oli 81.

Talo 4 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset on koottu Kaavioon 7. Kaavioon 8 olemme koonneet talo 4 asukkaiden vastaukset omavalvontakokeilun palautekyselystä.

6.4.1 Talo 4 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Talossa 4 vastaajista 54 prosenttia oli perehtynyt taloyhtiön pelastussuunnitelmaan. Vastaajista 31 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa ja 15 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Kaavio 7. Talo 4 asukkaiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Vastaajista 94 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien määrä on riittävä heidän asunnoissaan. Kysymykseen ei vastannut 6 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 94 prosenttia oli sitä mieltä, että palovaroittimien testaus ja kunto on hyvä.

Vastaajista 6 prosenttia mielestä asiassa on korjattavaa.

Vastaajista 77 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän asunnossaan syttyy tulipalo. Vastaajista 8 prosenttia mielestä asiassa on korjattavaa ja 15 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Vastaajista 77 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos heidän naapurissaan syttyy tulipalo. Vastaajista 8 prosenttia mielestä asiassa on korjattavaa ja 15 prosenttia ei vastannut kysymykseen.

Vastaajista 77 prosenttia, osaa toimia oikein yleisen vaaramerkin kuultuaan. Vastaajista 8 prosenttia mielestä asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 15 prosenttia.

Vastaajista 84 prosenttia mukaan kotitapaturmien ehkäiseminen on kunnossa. Vastaajista 8 prosenttia mielestä asiassa on korjattavaa ja kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia.

Vastaajista 92 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän asunnossaan ei ole ylimääräistä palokuormaa. Kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 92 prosenttia oli sitä mieltä, että kemikaalien, bensiinin ja nestekaasun säilytys asunnossa on ohjeiden mukaisessa kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 92 prosenttia oli sitä mieltä, että heidän irtaimistovarastonsa paloturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 92 prosenttia mielestä heidän lieden lähettyvillä ei ole palavaa materiaalia. Kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia vastaajista.

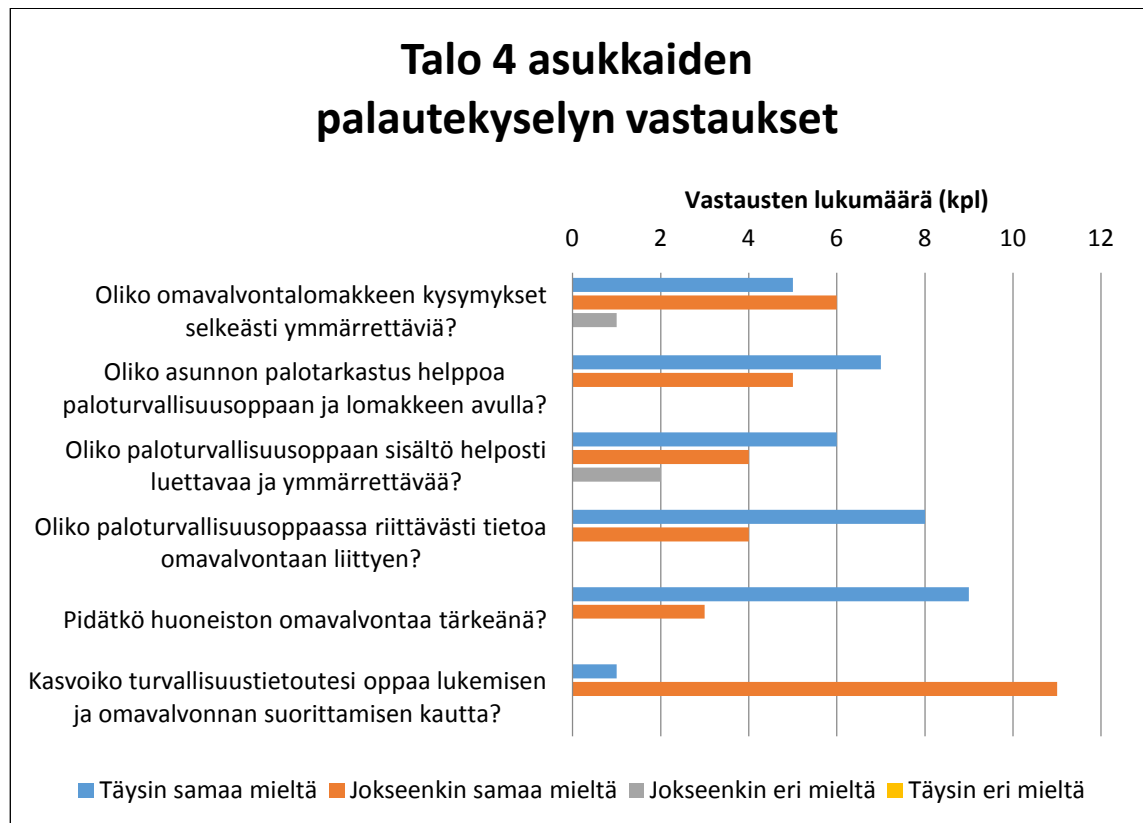
Vastaajista 92 prosenttia oli sitä mieltä, että he puhdistavat kylmälaitteensa säännöllisesti. Vastaajista 8 prosenttia mielestä asiassa on korjattavaa.

Vastaajista 92 prosenttia oli sitä mieltä, että sähkölaitteiden käyttöturvallisuus on kunnossa. Vastaajista 8 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa.

Vastaajista 92 prosenttia oli sitä mieltä, että saunan paloturvallisuus on kunnossa. Kysymykseen ei vastannut 8 prosenttia vastaajista.

Vastaajista 92 prosenttia oli sitä mieltä, että he osaavat toimia oikein, jos sähkö, vesi tai lämpö katkeaa. Vastaajista 8 prosentin mielestä asiassa on korjattavaa.

6.4.2 Talo 4 asukkaiden palautekyselyn vastaukset

Kaavio 8. Talo 4 asukkaiden palautekyselyn vastaukset

Vastaajista 42 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että omavalvontalomakkeen kysymykset olivat selkeästi ymmärrettäviä. 50 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 8 prosenttia oli jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 58 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että palotarkastus oli helppoa paloturvallisuusoppaan ja lomakkeen avulla. Vastaajista 42 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 50 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaan sisältö oli helposti luettavaa ja ymmärrettävää. 33 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä ja 17 prosenttia oli jokseenkin eri mieltä.

Vastaajista 67 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että paloturvallisuusoppaassa oli riittävästi tietoa omavalvontaan liittyen. 33 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 75 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että pitävät huoneiston omavalvontaa tärkeänä. 25 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä.

Vastaajista 8 prosenttia oli täysin samaa mieltä, että heidän turvallisuustietoutensa kasvoi oppaan lukemisen ja omavalvonnan suorittamisen kautta. Vastaajista 92 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä turvallisuustietoutensa kasvusta.

6.4.3 Talo 4 asukkaiden kirjallinen palaute

Talo 4 asukkailta saimme kirjallista palautetta kerrostalojen omavalvonnasta. Asukkaille heräsi kysymyksiä omavalvontatarkastukseen ja yleiseen turvallisuuteen liittyen. Olemme koonneet muutamia asukkailta saamia palautteita yhteen.

Asukkaiden huomioita ja korjausehdotuksia paloturvallisuuteen, kerrostalon paloturvallisuusoppaaseen tai omavalvontalomakkeeseen liittyen:

Taloyhtiön asukas on huolissaan siitä, että tarvittaessa ulkokautta parvekkeille pääsy runsaan lumen takia olisi pelastajille hankalaa, koska parvekkeet sijaitsevat talon au-raamattomilla sivustoilla.

Kerrostalon paloturvallisuusoppaassa tietoa riittävästi, mutta esipuhe ja sisällysluettelo puuttuvat. Asiat esitetään epäloogisessa järjestyksessä. Lääkekaappi ei liity paloturvallisuuteen, ei liioin kotivara.

Omavalvontalomakkeen korjattava sarake on epäselvä. Jos on korjattavaa, miten toimitaan, missä aikataulussa ja miten valvotaan? Samoin tarkistettava kohdan sarakkeessa olisi parempi lukea ”osaan toimia, jos...”

6.4.4 Talo 4 isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen ja palautekyselyn vastaukset

Isännöitsijän tekemässä omavalvontatarkastuksessa kerrostaloyhtiön paloturvallisuudessa ei löytynyt korjattavaa. Kuusitoista lomakkeen tarkastettavasta kohdasta oli kunnossa ja kaksi kohtaa ei koskenut kiinteistöä.

Palautekyselyssä isännöitsijä oli täysin samaa mieltä omavalvontalomakkeen kysymysten ymmärrettävyydestä ja jaetun materiaalin avulla tehdyn palotarkastuksen tekemisen helppoudesta taloyhtiöön. Hän oli myös täysin samaa mieltä kerrostalon paloturvallisuusoppaan sisällön helposta luettavuudesta ja ymmärrettävyydestä sekä sen riittävästä sisällöstä omavalvontaan liittyen. Lisäkoulutuksen tarpeeseen palotarkastuksen oma-toimiseen suorittamiseen hän oli vastausvaihtoehdon ”jokseenkin samaa mieltä” kannalla.

6.4.5 Talo 4 palotarkastuksella tehdyt huomiot

Suoritimme palotarkastuksen kohteeseen isännöitsijän tekemän omavalvontatarkastuksen jälkeen ja teimme kohteessa seuraavia huomioita:

Pelastussuunnitelma on päivitetty vuonna 2012 ja jaettu kaikille asukkaille paperiversiona. Pelastussuunnitelma on tarkoitus päivittää keväällä 2015.

Asuinhuoneistoihin sekä porrashuoneeseen on asennettu paristokäyttöiset palovaroittimet vuonna 2003, ja ne ovat alkuperäiset. Aukkaat huolehtivat varoittimen kunnossapidon ja tarkastuksen asunnoissaan. Yleisissä tiloissa taloyhtiö huolehtii varoittimien testauksesta ja toimintakunnosta. Suositeltiin palovaroittimien uusimista koko kiinteistöön kerralla ja asian ottamista esille yhtiökokouksessa.

Alkusammutuskalusto oli kunnossa. Käsisammuttimet ja pikapaloposti oli tarkastettu.

Talon osoitenumerointi on kunnossa. Porrashuoneen kerrosnumerointi puuttuu. Kerrosnumerointi on hyvä merkitä hissien kerrosnumeroinnin mukaisesti.

Asuinhuoneistoista varatienä parvekkeelta on avattavat varatietikkaat alas.

Porrashuoneen savunpoistoon on alakerrasta käsin laukaistava savunpoistoluukku. Savunpoistoluukulle ei ole tehty koelaukaisuja valmistumisen jälkeen, eikä sillä ole kunnossapito- ja huolto suunnitelmaa. Savunpoistoluukku testattava vuosittain ja kunnossapidosta ja testauksesta pidettävä kirjaa.

Rakennuksessa on väestönsuoja, joka on tarkastettu rakennuksen valmistuttua vuonna 2003. Väestönsuojan tiiveyskoe on suoritettava sekä väestönsuojan varusteet tarkastettava.

Veden pääsulku on merkittävä teknisen tilan oveen.

Tässä kiinteistössä isännöitsijän tekemässä omavalvontatarkastuksessa ja meidän tekemässämme palotarkastuksessa löytyi eroavaisuuksia porrashuoneen savunpoiston ja väestönsuojan tarkastuksen osalta. Kumpaankaan näistä ei ollut tehty määräysten mukaisia määräaikaistarkastuksia eikä –kokeiluja, vaikka omavalvontalomakkeessa nämä asiat olivat kunnossa. Tarkastuksella kävimme myös keskustelua kerrosnumeroinnin tärkeydestä porrashuoneessa joita ei nyt ollut lainkaan.

Keskustelimme myös palovaroittimien uusimisesta, koska ne olivat alkuperäiset ja isännöitsijä uskoi myös asuntojen palovaroittimien olevan rakennuksen valmistumisen ajal-

ta. Suositelimme ottamaan asian puheeksi taloyhtiön asukkaiden kanssa ja uusimaan kaikki palovaroittimet kerralla. Muuten kiinteistön paloturvallisuus oli hyvällä mallilla ja kiinteistö hyvässä kunnossa.

6.5. Isännöitsijät

Pohjois-Savon kerrostalojen omavalvontakokeiluun osallistui yhteensä neljä eri isännöitsijää. Isännöitsijöiltä keräsimme kerrostalojen taloyhtiön omavalvontalomakkeet ja palautekyselylomakkeet. Vastaukset saimme jokaiselta isännöitsijältä. Koostimme isännöitsijöiden tarkastuslomakkeiden ja palautelomakkeiden vastauksien pohjilta yhteenvedon kaavion ja kirjallisen palautteen muodossa. (Kaaviot 9 ja 10.)

6.5.1 Isännöitsijöiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että pelastussuunnitelma on laadittu ja ajan tasalla ja kaikkien asukkaiden tiedossa.

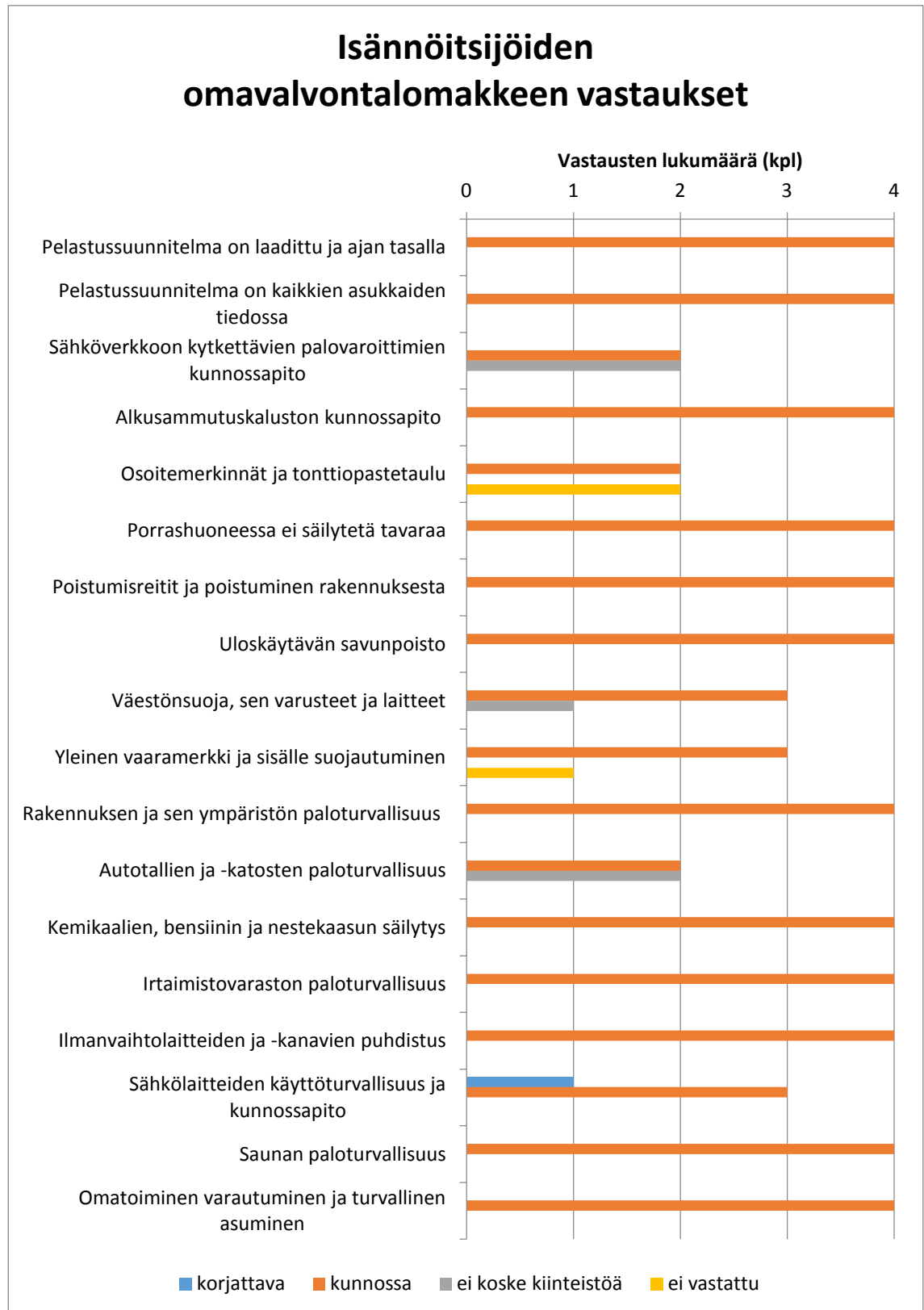
Isännöitsijöistä puolet oli sitä mieltä, että sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien kunnossapidosta on huolehdittu. Isännöitsijöistä puolet oli sitä mieltä, että kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että alkusammutuskaluston kunnossapidosta on huolehdittu.

Isännöitsijöistä puolet oli sitä mieltä, että tonttiopastetaulu ja osoitemerkinnät ovat kunnossa. Isännöitsijöistä puolet ei vastannut kysymykseen.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että porrashuoneessa ei säilytetä mitään ylimääräistä tavaraa.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että poistuminen rakennuksesta ja poistumisreitit ovat kunnossa.

Kaavio 1. Isännöitsijöiden omavalvontalomakkeen vastaukset

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että uloskäytävän savunpoisto on kunnossa.

Kolme isännöitsijää oli sitä mieltä, että väestönsuoja, sen varusteet ja laitteet ovat kunnossa. Yhden isännöitsijän mielestä kysymys ei koskenut kiinteistöä.

Kolme isännöitsijää oli sitä mieltä, että asukkaat osaavat toimia oikein ja suojautua sisälle yleisen vaaramerkin kuultuaan. Yksi isännöitsijä ei vastannut kysymykseen.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että rakennuksen ja sen ympäristön paloturvallisuus on kunnossa.

Isännöitsijöistä puolet oli sitä mieltä, että autotallien ja -katosten paloturvallisuus on kunnossa. Puolet isännöitsijöistä oli sitä mieltä, että kysymys ei koskenut kiinteistöä. Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että kemikaalien, bensiinin ja nestekaasun säilytys kiinteistössä on ohjeiden mukaisessa kunnossa.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, irtaimistovaraston paloturvallisuus on kunnossa.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, ilmanvaihtolaitteiden ja -kanavien puhdistukset ovat kunnossa.

Kolme isännöitsijää oli sitä mieltä, että sähkölaitteiden käyttöturvallisuus ja kunnossapito on kunnossa. Yhden isännöitsijän mielestä asiassa on korjattavaa.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että saunan paloturvallisuus on kunnossa.

Kaikki isännöitsijät olivat sitä mieltä, että turvallinen asuminen ja omatoiminen varautuminen ovat kunnossa.

6.5.2 Isännöitsijöiden palautekyselyn vastaukset

Kaavio 10. Isännöitsijöiden palautekyselyn vastaukset

Kaikki isännöitsijät olivat täysin samaa mieltä siitä, että omavalvontalomakkeen kysymykset ovat selkeästi ymmärrettäviä.

Kolme isännöitsijää oli täysin samaa mieltä siitä, että taloyhtiön palotarkastus oli helppoa paloturvallisuusoppaan ja lomakkeen avulla. Yksi isännöitsijä oli jokseenkin samaa mieltä.

Kolme isännöitsijää oli täysin samaa mieltä siitä, että paloturvallisuusoppaan sisältö oli helposti luettavaa ja ymmärrettävää. Yksi isännöitsijä oli jokseenkin samaa mieltä.

Kaikki isännöitsijät olivat täysin samaa mieltä siitä, että paloturvallisuusoppaassa oli riittävästi tietoa omavalvontaan liittyen.

Kaikki isännöitsijät olivat täysin samaa mieltä siitä, että asukkaan tekemä huoneiston omavalvonta on tärkeää.

Yksi isännöitsijä oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että kokee tarvitsevansa lisäkoulutusta palotarkastuksen omatoimiseen suorittamiseen. Kaksi isännöitsijää oli asiasta jokseenkin eri mieltä ja yksi ei kokenut tarvitsevansa lisäkoulutusta omatoimiseen palotarkastukseen.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET OMAVALVONTAKOKEILUSTA

Pohjois-Savon kerrostalojen omavalvontakokeilu päättyi maaliskuussa 2015. Omavalvontalomakkeita jaoimme neljään eri kerrostaloyhtiöön yhteensä 173 kappaletta, joita palautettiin yhteensä 112 kappaletta. Kokonaispalautusprosentti oli noin 65. Pientalojen ja vapaa-ajan asuntojen omavalvonnan osalta palautusprosentti Pohjois-Savon alueella vuonna 2014 oli 85. Omavalvontakokeilussamme palautusprosentti oli 20 prosenttiyksikköä vähemmän kuin viime vuoden kokonaispalautusprosentti. Mielestämme eroa selittää se, että omavalvontakokeilussa kerrostaloyhtiöiden asukkaiden vastaaminen kyselyyn oli vapaaehtoista. Pohjois-Savon alueen pientalojen ja vapaa-ajan asuntojen omavalvonnessa kiinteistön omistajat oli velvoitettu vastaamaan lähetettyihin omavalvontalomakkeisiin.

Saatujen tulosten perusteella asukkaat pitävät tärkeänä huoneistojen omavalvontaa. Asukkailta saamamme palaute oli pääsääntöisesti positiivista. Asukkaiden palauttamien omavalvontalomakkeiden perusteella olisi taloyhtiöissä syytä perehdyttää asukkaat taloyhtiön pelastussuunnitelmaan paremmin. Tulosten perusteella taloyhtiöiden pitäisi ohjeistaa asukkaille oikea toimintamalli tulipalon sattuessa heidän tai naapurin huoneistossa. Toimintaan yleisen vaaramerkin kuulussa olisi syytä käydä läpi asukkaiden kanssa. Suurimmalta osin asukkaiden vastausten perusteella huoneistojen paloturvallisuus on kunnossa. Asukkaiden mielestä heidän paloturvallisuustietoisuutensa kasvoi omavalvontaoppaan luettuaan.

Taloyhtiöiden isännöitsijät suhtautuivat positiivisesti kerrostalojen omavalvontaan ja pitivät myös tärkeänä asukkaiden tekemää huoneiston omavalvontaa. Yhdeltä isännöitsijältä saimme negatiivista palautetta, joka koski työmäärän lisääntymistä omavalvonnan siirtyessä isännöitsijöiden vastuulle. Kyseinen isännöitsijä ei myöskään kokenut turvallisuustietoutensa lisääntyneen luettuaan kerrostalon paloturvallisuusoppaan. Tehdessämme palotarkastusta kyseisessä kohteessa havaitsimme kuitenkin puutteita paloturvallisuudessa.

Yhden isännöitsijän osalta huomasimme eroavaisuuksia palautetun omavalvontalomakkeen ja tekemämme palotarkastuksen suhteen. Eroavaisuudet koskivat väestön-

suojan tarkastusta sekä porrashuoneen savunpoistoluukun tarkastusta. Vaikutti siltä, että isännöitsijän täyttämää omavalvontalomaketta ei ollut täytetty tarkastettavassa kiinteistössä. Pääsääntöisesti isännöitsijöiden palauttamista omavalvontalomakkeista ei löytenyt palotarkastuksilla eroavaisuuksia.

Yksi isännöitsijä oli sitä mieltä, että pelastuslaitoksen olisi hyvä käydä tekemässä tarkastus kiinteistöön, koska palotarkastajilla on enemmän ammattitaitoa ja kokemusta tehtävän hoitamiseksi. Isännöitsijät olivat sitä mieltä, etteivät kokeneet tarvitsevansa lisäkoulutusta palotarkastuksen omatoimiseen suorittamiseen. Lisäkoulutusta olisi kuitenkin syytä harkita, koska sillä voidaan vaikuttaa isännöitsijöiden turvallisuustietouteen.

Omavalvontakokeilun perusteella siirtyminen kerrostalojen omavalvontaan Pohjois-Savossa on hyvä vaihtoehto perinteiselle palotarkastukselle. Omavalvontakokeilusta saamiemme vastausten perusteella isännöitsijät suoriutuvat kerrostalojen omavalvonnasta kerrostalon paloturvallisuusoppaan ja tarkastuslomakkeen avulla hyvin. Pelastuslaitoksen olisi hyvä järjestää maksutonta omavalvontakoulutusta aina kyseisen vuoden tarkastusalueiden isännöitsijöille. Koulutuksessa olisi hyvä käydä läpi kerrostalon paloturvallisuusopas ja omavalvontalomake. Lisäksi olisi hyvä tehdä harjoitustarkastus johonkin sovittuun kerrostaloyhtiöön. Isännöitsijöille pitäisi koulutuksessa painottaa poistumisturvallisuuden tärkeyttä ja sitä, kuinka hän ohjeistaa taloyhtiön asukkaita toimimaan tulipalotilanteessa. Koulutusajankohta olisi hyvä järjestää niin, että se pidettäisiin aina ennen omavalvontatarkastusten aloittamista. Koulutuksella saataisiin samanlainen malli kaikille isännöitsijöille omavalvontatarkastuksen suorittamiseen.

Huoneistojen omavalvontalomakkeiden palautus tulisi olla jatkossa pakollista. Asukkaat palauttaisivat huoneistojen omavalvontalomakkeet isännöitsijälle, joka kokoaisi taloyhtiön omavalvonnasta yhden koosteen, jonka hän palauttaisi sähköisesti pelastuslaitokselle. Omavalvontalomakkeen palauttamatta jättäneisiin huoneistoihin voitaisiin kohdentaa tarkastuksia, jotka voisivat olla isännöitsijöiden tekemiä.

Omavalvonnan yksi iso haaste on se, miten isännöitsijät ja asukkaat tekevät tarkastukset ja kuinka pelastuslaitos pystyy niiden laatua valvomaan. Yhtenä ratkaisuna ongelmaan voisi olla pistokokeen omainen palotarkastus sattumanvaraisesti omavalvontakohteisiin.

Tärkeää on myös saada omavalvontatarkastuksen tekevät henkilöt ymmärtämään heidän vastuunsa tekemästään tarkastuksesta.

Omavalvontakokeilu tehtiin vain normaaleihin asuinkerrostaloihin, joissa ei ollut muuta toimintaa kuten esimerkiksi liikehuoneistoja. Liikehuoneistoja sisältäviin kerrostaloihin mietitään vielä lopullista omavalvontamallia.

8 POHDINTA

Omavalvontakokeilusta saatuihin lopputuloksiin olimme tyytyväisiä. Asukkailta ja isännöitsijöiltä saamamme palaute osoittaa sen, että kerrostalojen omavalvonta voidaan ottaa Pohjois-Savossa vuonna 2016 käytäntöön. Omavalvontamallia joudutaan kuitenkin vielä viimeistelemään ennen sen käyttöönottoa. Olisi varmasti vielä hyvä tehdä vuonna 2015 toinen samankaltainen kerrostalojen omavalvontakokeilu ja sitten verrata niitä ja nyt olemassa olevia tuloksia keskenään. Näin saisimme lisää sellaista palautetta asukkailta ja isännöitsijöiltä, joita voitaisiin hyödyntää omavalvonnan kehittämisessä.

Kokeilun aikataulu oli tiukka, koska käynnistimme projektin vasta joulukuussa 2014 ja matka sieltä tähän pisteeseen on ollut pitkä. Kaiken kaikkiaan etukäteen mietityssä aikataulussa pysyttiin hyvin ja suunnitellut asiat toteutettiin. Omavalvontakokeilusta saimme paljon uusia kokemuksia, sillä olihan tämä projekti sellainen, johon emme olleet aikaisemmin ottaneet osaa. Pohjois-Savon pelastuslaitoksellekin asia oli uusi ja kokemusta kerrostalojen omavalvonnasta ei ollut.

Olemme tehneet kerrostalon paloturvallisuusoppaan ja omavalvontalomakkeet, joita vähän muokkaamalla saadaan käytäntöön jalkautettua hyvä ja toimiva kokonaisuus. Oppaan tekovaiheessa kuulumme monenlaisia neuvoja ja huomioita siitä, mitä sen tulisi sisältää. Otimme ajatuksia ja ideoita avosylin vastaan ja yhteistyössä Paavo Tiitan ja Ilkka Itkosen kanssa saimme oppaan tehtyä. Kymenlaakson kerrostalojen paloturvallisuusoppaasta oli meille suuri apu. Oppaan koko tullaan muuttamaan nykyisestä A4-koosta A5-kokoiseksi. Lopullinen versio painetaan mainostoimistossa, jossa myös pientalojen paloturvallisuusopas on painettu. Kaiken kaikkiaan oppaan ja lomakkeiden kanssa onnistuttiin hyvin. Toivottavasti tekemäämme opasta ja lomakkeita voitaisiin hyödyntää pienin muutoksin myös rivitalojen omavalvontaan Pohjois-Savossa. Tulevaisuudessa näemmekin omien käsiemme jäljen Pohjois-Savon alueen omavalvonnassa ja on ollut mieltä lämmittävää olla mukana kehitystyössä.

Projektin ollessa nyt tässä vaiheessa mietimme sitä mitä olisimme tehneet toisin. Aikataulua venyttäisimme pidemmäksi ja varaisimme itsellemme enemmän aikaa kirjoitusprosessia varten. Tutkittavia kohteita olisi voinut olla enemmän mukana kerrostalojen

omavalvontakokeilussa ja mukana olisi hyvä ollut olla taloyhtiöitä, joissa mukana olisi ollut liikehuoneistoja.

Nykyisellä mallilla tehtävät kerrostalojen palotarkastukset lisäävät tarkastajan kohdetuntemusta. Miten käy jatkossa, kun Pohjois-Savossa siirrytään kerrostalojen osalta omavalvontaan?

Tämä työ on antanut meille paljon uutta tietoa omavalvonnasta. Olemme tutustuneet omavalvontaan liittyvään lainsäädäntöön, eri pelastuslaitosten omavalvontamalleihin kerrostalojen osalta ja tavanneet monia omavalvonnan ammattilaisia ja saaneet heiltä paljon uutta tietoa omavalvonnan kehittämiseksi.

LÄHTEET

E1 Suomen rakentamismääräyskokoelma. Rakennusten paloturvallisuus. Määräykset ja ohjeet 2011.

G1 Suomen rakentamismääräyskokoelma. Asuntosuunnittelu. Määräykset ja ohjeet 2005.

Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999.

Murtomäki, I, 3.12.2014. Huoneistokohtainen omavalvonta tekee tuloaan. www-dokumentti. <http://www.kiinteistoposti.fi/artikkelit/huoneistokohtainen-omavalvonta-tekee-tuloaan>. 5.3.2015.

Palo- ja pelastussanasto 2006. Sanastokeskus TSK ry. Helsinki.

Pelastuslaki 379/2011.

Pelastustieto 6.2.2015. Paloturvallisuus on omavalvontaa. www-dokumentti. <http://pelastustieto.fi/pelastustoiminta/onnettomuuksien-ehkaisy/paloturvallisuus-on-omavalvontaa/>. 20.3.2015.

Pohjois-Savon pelastuslaitos 21.1.2015. Valvontasuunnitelma. www-dokumentti. <http://www.kuopio.fi/web/ps-pelastuslaitos/valvontasuunnitelma>. 13.3.2015.

Pohjois-Savon pelastuslaitos 30.4.2014. Pelastussuunnitelma. www-dokumentti. <http://www.kuopio.fi/web/ps-pelastuslaitos/uusi-pelsu-2012>. 11.3.2015.

Pohjois-Savon pelastuslaitos 30.4.2014. Väestönsuoja. www-dokumentti. www.kuopio.fi/documents/556622/557152/Vaestonsuojan_toimintakuntoon_saattaminen.pdf. 14.3.2015.

Sisäasiainministeriö 2012. Asuinkiinteistöjen pelastussuunnitelman laadinta. Sisäasiainministeriön julkaisu. Helsinki.

Sisäasiainministeriön asetus palovaroittimien sijoittamisesta ja kunnossapidosta 14.4.2009/239.

Sisäasiainministeriön asetus käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta 917/2005.

Sisäasiainministeriön asetus pelastustien merkitsemisestä 1384/2003.

Sisäasiainministeriön asetus väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta 506/2011.

Sisäministeriö/pelastusosasto 2015. Palovaroitin. www-dokumentti.

<http://www.pelastustoimi.fi/turvatietao/estapalonleviaminen/paloturvallisuuslaitteet/palovaroitin>. 22.2.2015.

Tukes 14.2.2012. Käsisammuttimet. www-dokumentti.

<http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Pelastustoimen-laitteet/Kasisammuttimet/>. 10.2.2015.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011.

Yle. 18.1.2013. Pientalojen omavalvonta alkaa – palotarkastaja saattaa silti tulla ovelle. www-dokumentti. http://yle.fi/uutiset/pientalojen_omavalvonta_alkaa__palotarkastaja_saattaa_silti_tulla_ovelle/6456676. 13.3.2015.

LIITTEET

Liite 1. Kerrostalojen omavalvontakysely pelastuslaitoksille

Liite 2. Saatekirje kerrostaloyhtiön asukkaille omavalvonnasta

Liite 3. Kerrostalon paloturvallisuusopas

Liite 4. Huoneiston omavalvontalomake

Liite 5. Omavalvontalomake asunto-osakeyhtiö / isännöitsijä

Liite 6. Palautekysely asukkaalle omavalvonnasta

Liite 7. Palautekysely isännöitsijälle kerrostalon omavalvonnasta

Liite 1. Kerrostalojen omavalvontakysely pelastuslaitoksille

Olemme Miikka Oravainen ja Kari Häkli Pohjois-Savon pelastuslaitokselta. Lähestymme teitä kyselyn merkeissä joka koskee alueenne kerrostalojen omavalvontaa. Teemme AMK-opinnäytetyötä ja jonka aiheena on kerrostalojen omavalvonta Pohjois-Savon alueella.

Meitä kiinnostaisi tietää teidän laitostenne alueen kerrostalojen omavalvonnan tila. Olemme listanneet tähän kysymyksiä koskien kerrostalojen omavalvontaa ja toivoisimme teiltä vastauksia kysymyksiimme. Käytämme vastauksianne kartoittaaksemme kerrostalojen omavalvonnan nykytilaa sekä tulevaisuutta osana opinnäytetyötämme.

1. Onko kerrostalojen omavalvontaa otettu teillä käyttöön? Jos ei, niin onko tulevaisuudessa aikeissa ottaa käyttöön?
2. Minkälaista palautetta olette saaneet?
3. Onko omavalvontalomake tarkoitus jakaa myös asukkaille?
4. Tai onko sitä kokeiltu?
5. Aiheutuuko omavalvonnasta tarkastuskuluja taloyhtiölle/isännöitsijälle?

Liite 2. Saatekirje kerrostaloyhtiön asukkaille omavalvonnasta

Arvoisat taloyhtiön asukkaat

Taloyhtiössänne suoritetaan lakisääteinen palotarkastus omavalvonta-kokeiluna. Jaamme asuntoihinne kerrostalonpaloturvallisuusoppaan, lomakkeen ja palautekyselyn saatekirjeen mukana. Asukkaan tehtävänä on suorittaa huoneiston palotarkastus kerrostalonpaloturvallisuusoppaan ja omavalvontalomakkeen avulla. Tarkastuslomake sekä palautekysely on täytettävä ja palautettava mukana tulevalla kirjekuorella 16.2.2015 mennessä taloyhtiön postilaatikkoon tai isännöitsijälle. Tarkastuslomakkeen ja palautekyselyn tulokset ovat tärkeitä kehittäessämme kerrostalojen omavalvontaa Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toimialueella. 17.2.2015 keräämme täytetyt lomakkeet ja kyselyt isännöitsijältänne. Pohjois-Savon pelastuslaitos lahjoittaa kiitoksena osallistumisestanne omavalvonta-kokeiluun sammutuspeitteen taloyhtiölle.

Ystävällisin terveisin,

Kuopiossa 30.1.2015

Palomiehet Kari Häkli ja Miikka Oravainen

**POHJOIS-SAVON
PELASTUSLAITOS**

**KERROSTALON
PALOTURVALLISUUSOPAS
OPASTAA TURVALLISEEN ASUMISEEN**

Pohjois-Savon pelastuslaitos

Volttikatu 1 A

70150 Kuopio

www.pspelastuslaitos.fi

PELASTUSSUUNNITELMA

Pelastussuunnitelman tarkoituksena on toimia kiinteistön asukkaille ja henkilöstölle ohjeena, oppaana ja kokoavana tietopakettina turvallisuuteen liittyvissä asioissa.

Pelastussuunnitelma on etukäteissuunnitelma omatoimiseen varautumiseen. Se toimii työkaluna onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä sekä antaa toimintaohjeet onnettomuuden sattuessa.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus:

- vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä
- rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä
- asukkaille ja muille henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi
- mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä

Pelastussuunnitelman keskeisin tavoite on vaara- ja onnettomuus-tilanteiden ehkäiseminen jo ennakkolta. Pelastussuunnitelmassa tunnistetaan kohteen ongelma- ja vaaranpaikat sekä annetaan ohjeita niistä toimenpiteistä, joilla vaaratilanteita voidaan pyrkiä välttämään kokonaan.

Tavanomaisia ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä ovat esimerkiksi liukkauden torjunta ja riittävästä valaistuksesta huolehtiminen. Suunnitelmassa kerrotaan myös ensitoimenpiteistä, joihin ryhdytään vaara- tai onnettomuustilanteen sattuessa.

Pelastussuunnitelman laadinta ja päivittäminen kuuluu taloyhtiön hallituksen vastuulle.

Yksittäisen asukkaan vastuulla on oman huoneiston turvallisuuden ylläpitäminen.

Valmiita laadintapohjia kerrostalon pelastussuunnitelmaan ja riskien arviointiin löytyy esimerkiksi www.pspelastuslaitos.fi.

PALOVAROITIN ON HALPA HENKIVARTIJA

- Pidä se toimintakunnossa!

Jokaisessa asunnossa on lain mukaan oltava palovaroitin.

Huoneiston haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että asunto varustetaan riittävällä määrällä palovaroittimia. Huoneiston haltijan vastuulla on myös pitää kaikki palovaroittimet toimintakuntoisina. Uusien asuntojen palovaroittimien tulee olla sähköverkkoon kytkettyjä ja paristovarmennettuja.

Kuinka monta palovaroitinta tarvitaan?

Asunnon jokainen kerros sekä niihin yhteydessä olevat kellarikerrokset ja ullakot on varustettava vähintään yhdellä palovaroittimella. Asunnon jokaisen kerroksen tai tason alkavaa 60 m² kohden on oltava vähintään yksi palovaroitin. Hyvä periaate on asentaa palovaroitin jokaiseen makuuhuoneeseen sekä reitille, jota pitkin pääsee ulos. Pelastuslaitos suosittelee asentamaan palovaroittimen myös kodinhoitohuoneeseen. Kerrostaloissa sähköverkkoon kytkettyjen palovaroittimien kunnossapito ja paristonvaihto kuuluu ensisijaisesti taloyhtiölle asukkaan sijasta.

Mihin palovaroitin sijoitetaan?

Palovaroitin sijoitetaan katon keskivaiheille, vähintään 50cm etäisyydelle seinästä, kattopalkeista taio muista esteistä siten, että savu pääsee mahdollisimman esteettä varoittimeen, sillä savu ja lämpö nousevat ylöspäin. Turhien hälytysten välttämiseksi palovaroitinta ei pidä sijoittaa liedon, uunin, keittolevyn, leivänpaahtimen, saunan, kylpyhuoneen, tulisijan tai takan läheisyyteen. Myös palovaroittimeen kerääntyvä pöly aiheuttaa herkästi turhia hälytyksiä. Varoitin puhdistetaan imuroimalla tai kevyesti pyyhkimällä esim. pariston vaihdon yhteydessä. Noudata asennusohjeita.

Pelastuslaitos suosittelee merkitsemään palovaroittimeen hankintavuoden ja valmistajan antaman käyttöiän. Käyttöikänsä päässä oleva varoitin tulee uusida, vaikka testinapin mukaan varoitin **olisikin** toimiva. Palovaroittimet toimivat keskimäärin 7–10 vuotta (TUKES). Noudata valmistajan ohjeita.

TOIMINTA TULIPALOSSA

PELASTA JA PELASTAUDU

- Pelasta mahdollisuuksien mukaan muut välittömässä vaarassa olevat.
- Siirry itse turvalliseen paikkaan.
- Älä käytä hissiä.
- Jos tilassa on savua, liiku matalana.
- Vältä liikkumista savuisissa tiloissa. Jos palo on naapurihuoneistossa ja rappukäytävässä on savua, pysy omassa huoneistossasi sekä sulje rappukäytävään johtavat ovet.
- Ilmaise sijaintisi pelastajille.
- Tuuleta tarvittaessa omaa huoneistoasi.

TEE HÄTÄILMOITUS

Soita hätänumeroon 112 turvallisesta paikasta

Ilmoita mahdollisuuksien mukaan naapureille, ensin yläpuolen asukkaille

SAMMUTA JA RAJOITA

- Sammuta palo lähimmällä alkusammutusvälineellä.
- Rajoita paloa sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- Muista sulkea myös huoneistosi ovi, ettei palo ja savu pääse leviämään.

HUOLEHDI PELASTUSYKSIKÖIDEN OPASTAMISESTA PAIKALLE

- Järjestä risteyksiin mahdollisuuksien mukaan henkilöitä opastamaan pelastusyksiköille oikea tie onnettomuuspaikalle.
- Varmista esteetön pääsy onnettomuuspaikan välittömään läheisyyteen.
- Huomioi, että pelastusyksiköitä tulee kohteeseen tavallisesti useampia. Älä siis poistu ensimmäisen yksikön jälkeen opastamasta!

ALKUSAMMUTUSKALUSTO

Hanki sopivat alkusammutusvälineet ja opettele käyttämään niitä.

Alkusammutusvälineillä tarkoitetaan yhden henkilön käyttöön soveltuvia sammutusvälineitä, jotka sopivat erityisesti palonalkujen ja pienehköjen palojen sammuttamiseen.

Taloyhtiön tulee pitää rakennusluvassa määritelty tai pelastusviranomaisen määräämä alkusammutuskalusto toimintakuntoisena. Käsiammuttimien ja palopostien toimintakunnossa pysyminen edellyttää säännöllistä kunnossapitoa ja huoltoa.

Sammutuspeite

Sammutuspeitteen tulee olla vähintään kokoa 120x180 cm. Sillä voit kätevästi sammuttaa pikkupalon tukahduttamalla, kuten liedellä syttyneen rasvan tai palamaan syttyneen kodinkoneen. Sijoita sammutuspeite esim. keittiön seinään, jossa se on aina käyttövalmiina ja kaikkien näkyvillä.

Vettä ei saa käyttää rasvapalon sammuttamiseen. Rasvapalo kattilassa tukahdutetaan esim. kattilan kannella. Sammuta liesituuletin!

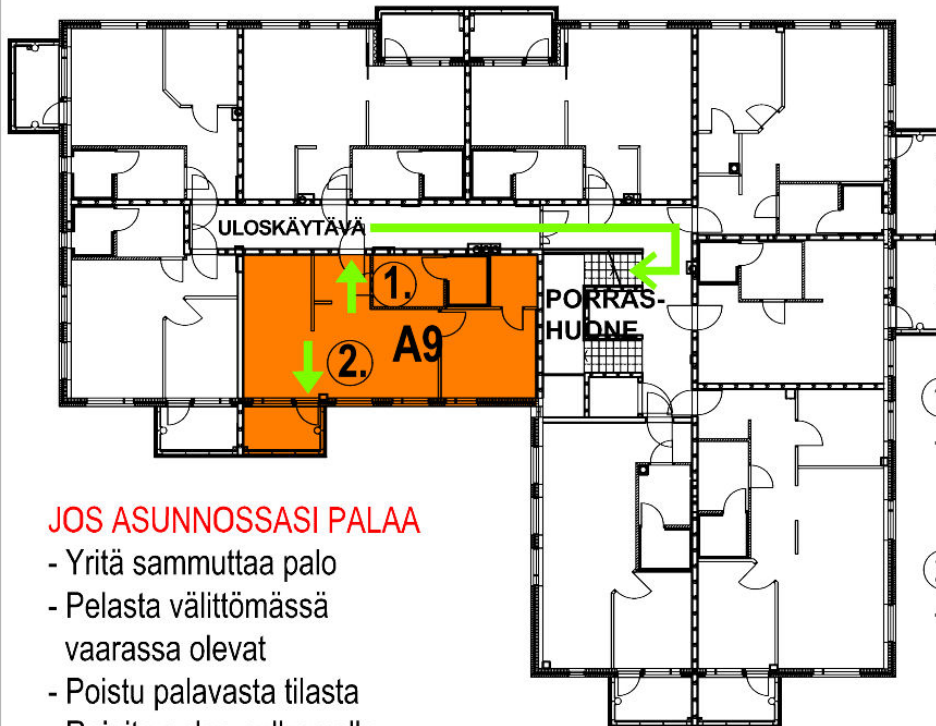
Käsiammutin

Käsiammuttimella sammutat tehokkaasti kaikki alkavat palot. Kotikäyttöön riittää 6 kg:n käsiammutin (sammutusainetta on 6 kiloa). Käsiammuttimen paras sijoituspaikka on poistumisreitien varrella, oven vieressä seinään kiinnitettynä. Kotiin hankitut sammuttimet tulisi tarkastaa kahden vuoden välein. Huolehdi, että jokainen perheenjäsen tietää, miten käsiammutinta ja sammutuspeittoa käytetään. Lue niissä olevat selkeät käyttöohjeet.

Pikapaloposti

Kerrostalon pikapaloposti on vesijohtoverkkoon liitetty alkusammutusväline, jossa sammutusvesi johdetaan kaappiin letkukelalle sijoitetun puolijäykän letkun kautta. Pikapalopostia käytettäessä avataan ensin kaapissa oleva sulkuventtiili. Tämän jälkeen letkua vedetään kelalta tarvittava määrä ja veden tuloa säädellään letkun päässä olevalla suihkuputkella. Pikapalopostin letkun pituus on enintään 30 metriä. Vanhemmissa kerrostaloissa paloposti voi olla varustettu kaappiin laskostetulla kangasletkulla. Kangasletkulla varustetun palopostin käyttäminen alkusammutukseen on haastavampaa kuin pikapalopostin. Kangasletkuja sisältäviä paloposteja on paikoin päivitetty rakennuslupatoimenpiteiden yhteydessä helpommin käytettävään ja huollettavaan alkusammutuskalustoon esim. neste- tai jauhesammuttimiksi.

Kiinteistön nimi, talon numero/talon osoite Pelastautumisohje/Asunto?

JOS ASUNNOSSASI PALAA

- Yritä sammuttaa palo
- Pelasta välittömässä vaarassa olevat
- Poistu palavasta tilasta
- Rajoita paloa sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmanvaihto
- Varoita muita
- Ilmoita hätänumeroon 112
- Opasta palokunta paikalle

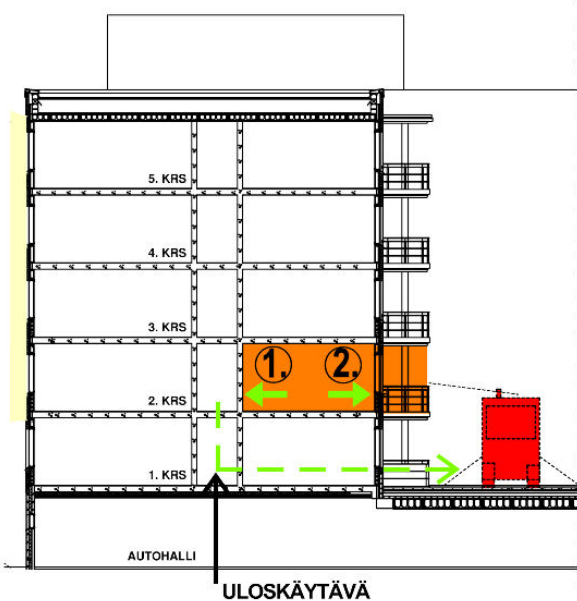
①. Huoneisto-ovi
- Poistuminen porrashuoneeseen

②. Parvekeovi (varatie)
- Hätäpoistuminen parvekkeelle

PELASTAUTUMINEN

①. Huoneisto-ovi porrashuoneeseen
- Jos porrashuoneessa ei ole savua, pelastaudu porrashuoneen kautta ulos
- Sulje asuntosi huoneisto-ovi
- Älä käytä hissiä

②. Parvekkeen ovi (varatie)
- Jos porrashuoneessa on savua, pysy asunnossasi ja sulje porrashuoneeseen johtava ovi
- Jos asuntoosi tulee savua, mene parvekkeelle ja sulje ovi perässäsi
- Huuda apua ja odota palokunnan pelastustoimia
- Älä mene parvekkeelle, jos tulipalo on alapuolellasi!

ASIANMUKAINEN OPASTUS NOPEUTTAA PELASTUSTYÖTÄ

Osoitmerkintä

Rakennuksen omistaja vastaa siitä että talon osoitenumero ja porrashuoneiden tunnuksot ovat näkyvissä kadulle tai muulle liikenneväylälle asti. Osoitmerkinnän tulee näkyä myös pimeällä sekä opastaa hälytysajoa kiinteistölle.

Tonttiopastetaulu

Useammalle samalla tontilla olevalle rakennukselle tulee tarvittaessa olla tonttiopastetaulu.

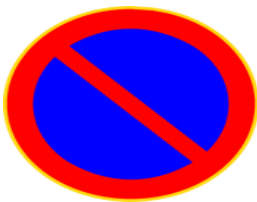
Opastetaulusta tulee ilmetä rakennusten sijainti, porrashuoneet, katuosoitteet, pihatiet alueella ja "olet tässä"-paikka sekä hälytysajoneuvoille soveltuvat ajoväylät (pelastustie).

Opastauluun on hyvä merkitä myös paikat pelastuslaitoksen nostolava- autolle, joihin on suunniteltu riittävä tila nostopaikalle (ks s.8). Lisäksi ajoväylien mahdolliset painorajoitukset on merkittävä.

Opastetaulu sijoitetaan parkkipaikalle tai sisääntuloteiden varteen.

Rakennuslupa-asiakirjaan merkityt pelastusteiden sisäänajoreitit tulee merkitä tekstillisellä lisäkilvellä "Pelastustie" tai "Pelastustie Räddningsväg".

Kiinteistön turvallisuusopasteita on saatavilla mm. turvallisuusalan liikkeistä sekä verkkokaupoista.

PORRASHUONEET

Rakennuksen omistajan on huolehdittava myös siitä, että uloskäytävät ja kulkureitit niille pidetään kulkukelpoisina ja esteettöminä.

Uloskäytävillä sekä ullakoiden, kellarien ja varastojen kulkureiteillä **ei saa säilyttää mitään tavaraa - ei edes väliaikaisesti.** (Pelastuslaki 379/2011 10 §).

Säilyttämisellä ei tarkoiteta tavanomaisia ilmoitustauluja tai ovikoristeita tai sisääntulokerroksen yhteydessä sijaitsevaa taloyhtiön ylläpitämää kuramattoa. Lastenvaunut, rollaattorit, sähkömopot yms. säilytetään niille tarkoitetuissa tiloissa tai asuinhuoneistossa.

Porrashuone on asuinhuoneistojen ainoa uloskäytävä ja siellä säilytettävät tavarat ovat helppo sytyttämiskohde tuhopolttajalle. Palaessaan ne muodostavat runsaasti savua, joka täyttää porrashuoneen hetkessä. Poistumistilanteessa esteenä olevat tavarat vaarantavat talon asukkaiden ja palomiesten turvallisuutta.

Kerrosnumerointi

Kaikkiin kerrostaloihin joissa on uloskäytävä (porrashuone) kerrosnumerointi tulee olla hissien numeroinnin mukainen.

Taloyhtiön turvallisuusohje

<p>Taloyhtiö: _____ Osoite: _____</p>		
<p>YLEINEN HÄTÄNUMERO</p> <p style="font-size: 2em; font-weight: bold; text-align: center;">112</p> <p>Soittaessasi kerro rauhallisesti mitä ja missä on tapahtunut. Kuuntele ohjeet ja lopeta puhelu vasta, kun saat luvan.</p>	<p>• Pidä palovarointimesi toimintakunnossa • Älä mene savuiseen käytävään • Sulje aina ovet tulipalossa</p>	<p>ÄÄNIMERKIT</p> <p>minuutin pituinen nouseva ja laskeva ääni</p> <p>Vaara ohi -merkki: minuutin pituinen tasainen ääni</p> <p>Kokeilumerkki: 7 sekunnin pituinen tasainen ääni</p> <p>Kuullessasi yleisen vaaramerkin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mene nopeasti sisälle • Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihto • Kuuntele radiosta ohjeita • Vältä puhelimen käyttöä • Älä lähde ulos ilman lupaa, ettet joutuisi varaan matkalla
<p>JOS PALAA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varoita muita • Pelasta välittömässä vaarassa olevat • Ilmoita hätänumeroon 112 • Yritä sammuttaa palo • Rajoita paloa sulkemalla ovet, ikkunat ja ilmanvaihto • Opasta palokunta paikalle <p>Avaa porrashuoneen savunpoisto, missä:</p> <p>_____</p> <p>Asukkaat poistuvat palavasta rakennuksesta kokoontumispaikalle joka sijaitsee:</p> <p>_____</p>		<p>Ilmastoinnin katkaisu kiinteistössä:</p> <p>Missä: _____ Ohje: _____ Kiint.huolto: _____</p>
<p>Sähköjen katkaisu:</p> <p>Ohje: _____</p>	<p>TALON TURVALLISUUSHENKILOSTO</p> <p>Talon isännöitsijä: _____ Kiinteistön hoitaja: _____ Hallituksen puheenjohtaja: _____ Talon turvallisuuspäällikkö: _____ Väestönsuojan hoitaja: _____ Paloilmoittimen hoitaja: _____</p>	<p>Sähkl.päiv.: _____</p> <p>Puh: _____ Puh: _____ Puh: _____ Puh: _____ Puh: _____ Puh: _____</p>

POISTUMISREITIT

Rakennusten jokaisesta asunnosta tulee olla vähintään kaksi erillistä poistumisreittiä. Tällöin uloskäytävän lisäksi asunnosta on oltava varatie, jonka kautta pelastautuminen on mahdollista omatoimisesti tai pelastus-laitoksen toimenpitein.

Varatiet

Varatienä toimii yleisimmin asunnon parveke. Huoneistoista, joiden varatienä toimivan ikkunan alareuna tai varatienä toimivan parvekkeen kaiteen yläreuna sijaitsevat alle 10 metrin korkeudessa maanpinnasta, voidaan pelastaa pelastuslaitoksen vetotikkailla.

Yli 10 metrin korkeudesta pelastaminen tapahtuu nostolava-auton avulla. Nostolava-auto tarvitsee toimintaansa tarkoituksen mukaisen ja riittävän kantavuuden omaavan kulkuyhteyden (pelastustie).

Kiinteistön omistaja on velvollinen pitämään pelastustiet ajokelpoisina ja esteettöminä kaikkina vuoden aikoina sekä merkitsemään ne asianmukaisesti. Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä.

Parvekkeiden hätäpoistumislukut

Poistuminen parvekkeilta voidaan järjestää esimerkiksi parvekelaattaan sijoitetuilla avattavilla luukuilla, joiden kautta voidaan poistua alemmalle parvekkeelle. Luukkujen avulla järjestetään poistumismahdollisuus maan pinnalle asti.

ULOSKÄYTÄVÄN SAVUNPOISTO

Savunpoisto

Kerrostalon huoneistopalossa porrashuoneeseen kulkeutuva savu ja lämpö tulee voida poistaa turvallisesti. Tavallisesti savunpoisto on järjestetty porrashuoneen yläosassa sijaitsevan ikkunan tai luukun avulla. Korvausilma otetaan yleensä ulko-oven kautta. Toimintakunnon varmistamiseksi savunpoiston koelaukaisut, kunnossapito ja huolto tulee olla järjestetty savunpoiston kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Jos savunpoistojärjestelyille ei ole olemassa valmistajan määrittelemää kunnossapito-ohjelmaa, voidaan kokeilut ja tarvittava kunnossapito järjestää esim. vuosittain. Savunpoistonsijainti ja menetelmä on merkittävä selkeästi.

VÄESTÖNSUOJA

Väestönsuojan varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa säännöllisellä kunnossapidolla. Varusteet ja laitteet on huollettava ja tarkastettava valmistajan ohjeiden ja kunnossapito-ohjelman mukaan. Väestönsuojan tiiveyskoe, laitteiden ja varusteiden tarkastus tulee suorittaa kymmenen vuoden välein. Väestönsuojaan liittyvistä tarkastuksista ja huolloista on pidettävä päiväkirjaa.

Väestönsuojan toimintaedellytyksistä huolehtimiseen kuuluu kunnossapidosta ja suojan varusteista huolehtimisen lisäksi myös väestönsuojan käytön etukäteis-suunnittelu. Tähän suunnitteluun kuuluu mm. suojan tyhjennys- ja käyttöönotto-suunnitelma. Suunnitelmassa esitettävät asiat löytyvät osoitteesta: <http://www.kuopio.fi/web/ps-pelastuslaitos/vaestonsuoja>

Väestönsuoja tulee olla otettavissa käyttöön 72 tunnissa. Tyypillisesti tarvittaviin toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa asukkaiden materiaalin siirto ja rakenteiden purkaminen (esim. varastokomerot) sekä pienimuotoiset rakennustyöt (esim. käymäläkomerot).

Kiinteistöön on nimettävä väestönsuojan-hoitaja, joka osaa käyttää suojan laitteita. Suojautumistilanteessa talon asukkaista tai työntekijöistä nimetty apuryhmä hoitaa tehtäviä suojanhoitajan antamien ohjeiden mukaan.

YLEINEN VAARAMERKKI

Yleinen vaaramerkki on yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus.

Kokeilumerkki on 7 sekunnin pituinen tasainen ääni. Kokeilumerkkiä käytetään hälytinjaestelmien käyttökunnon testaukseen.

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.

Yleinen vaaramerkki varoittaa väestöä uhkaavasta välittömästä vaarasta. Vaaramerkki kehottaa ulkona olevia siirtymään sisälle ja noudattamaan alla olevia ohjeita.

Yleisen vaaramerkin kuultuaan väestön tulee:

- siirtyä sisätiloihin.
- sulkea ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmanvaihto.
- kuunnella radiota ja noudattaa annettavia ohjeita.
- välttää puhelimen käyttöä pelastusviranomaisten teleyhteyksien varmistamiseksi.
- alueilla, joilla on annettu yksityiskohtaiset suojautumisohteet, noudattaa näitä.
- poikkeusoloissa siirtyä välittömästi suojatiloihin.

KATTILAHUONE JA POLTTOAINEVARASTO

Kattilahuone ja polttoainevarasto muodostavat omat palo-osastonsa.

Lämmönjakohuoneessa rakennuksen lämmitykseen käytettävä lämpöenergia siirretään lämmitysverkostoon esim. kaukolämpöverkosta. Lämmönjakohuone ei välttämättä ole oma palotekninen osastonsa. Kattilahuoneessa lämmitykseen käytettävä lämpöenergia tuotetaan huonetilassa. Kattilahuone on oma palotekninen osastonsa.

JÄTEASTIAT

Rakennusten alla tai välittömässä läheisyydessä ei saa säilyttää mitään helposti syttyvää materiaalia kuten roska-astioita, pahvipinoja tai kuljetuslavoja.

RAKENNUSTEN SEINUSTOILLA TAI ALLA SÄILYTETTÄVÄ MATERIAALI

Pelastuslain mukaisesti rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä tulipalon leviämisen vaara on vähäinen.. Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei saa säilyttää ullakolla, kellarissa, rakennuksen alla tai sen välittömässä läheisyydessä. Huomioi myös vakuutusyhtiösi määräykset palavan materiaalin säilytyksestä rakennuksen läheisyydessä. Rakennusten läheisyydessä oleva materiaali tai muu tavara on sijoitettava vähintään:

- Neljän metrin päähän rakennuksen räystäslinjasta:
yksittäiset 240 ja 600 litran jäteastiat,
alle 1,5 metriä leveät ja korkeat, palava-aineiset rakennelmat ja esineet,
asuntovaunut ja asuntoautot (talvisäilytys).
- Kuuden metrin päähän rakennuksen räystäslinjasta:
usean 240 ja 600 litran jäteastian rivistöt,
2-4 metriä leveät ja korkeat, palava-aineiset rakennelmat ja esineet.
- Kahdeksan metrin päähän rakennuksen räystäslinjasta:
palavaa materiaalia sisältävät vaihtolavat, jätekatokset, puurakenteiset leikkimökit ja vastaavat 4-6 metriä leveät ja korkeat, palava-aineiset rakennelmat ja esineet.

AUTOHALLIT, -TALLIT JA -KATOKSET

Autosuoja on tarkoitettu vain moottoriajoneuvojen säilyttämistä varten ja muodostaa oman palo-osastonsa.

Autotallissa saa säilyttää ajoneuvot kuten auto, moottoripyörä, mopo, skootteri ja mönkijä, näiden renkaat, perämoottorin, ruohonleikkurin, huoltoihin tarvittavat työkalut, sekä ulkoiluun liittyvät välineet. Autotallissa ei saa säilyttää sinne kuulumattomia sähkölaitteita kuten pakastimia, jääkaappeja tai muita sähkölaitteita.

Tarkista myös ovatko autotallin tulo- ja poistoilmaventtiilit kunnossa.

Polttoaineet autotallissa.

Autotallissa voi säilyttää syttyviä sekä helposti ja erittäin helposti syttyviä palavia nesteitä (esim. Bensiini) enintään 60 litraa ja palavia nesteitä joiden leimahduspiste on yli 55 C (esim. diesel) saa säilyttää enintään 200 litraa.

Yhteisten autotallien ja -katosten kyseessä olevat maksimimäärät ovat koko tallille/katokselle, eivät autopaikkakohtaisesti. Nestekaasua autotallissa saa säilyttää enintään 25 kg. Lattiatason sijaitessa maanpinnan alapuolella on nestekaasun säilytys kielletty.

Palavia nesteitä tai kaasuja ei saa käsitellä autosuojassa.

TÄRKEÄÄ HUOMIOIDA MYÖS NÄMÄ

Palavat nesteet, nestekaasu ja muut vaaralliset aineet on säilytettävä määräysten mukaisesti:

- Palavia nesteitä tai palavia kaasuja sisältäviä aerosoleja saa asuinhuoneistossa säilyttää yhteensä enintään 25 litraa ja nestekaasua enintään 25 kg sekä asuinrakennukseen kuuluvassa erillisessä varastotilassa yhteensä enintään 50 litraa ja nestekaasua enintään 50 kg. Muita kuin edellä mainittuja palavia kaasuja ei asuinhuoneistossa saa säilyttää.
- Säilytysastiat on sijoitettu siten, etteivät ne pääse kuumenemaan esim. lämmityslaitteiden tai auringonvalon johdosta.
- Palavan nesteen säilytysastiassa on oltava tiiviisti suljettava kansi.
- Säilytystilassa on oltava riittävä ilmanvaihto, tuuletusaukot esim. tilan ala- ja yläosassa.
- Liuottimet, maalit, pesu- ja desinfiointiaineet, hyönteismyrkyt ym. ovat lasten ulottumattomissa.
- Pohjavesialueella olevat maanalaiset öljysäiliöt on tarkastettava määräajoin. Myös muiden öljysäiliöidentarkastus on suositeltavaa. Säiliö on tarkastettava ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluessa käyttöönotosta. Seuraavat tarkastusajat määräytyvät säiliön kuntoluokan mukaan. Luettelo hyväksytyistä tarkastusliikkeistä www.tukes.fi. Huomioi kuntakohtaiset ympäristönsuojelumääräykset.

Irtaimistovarasto

Irtaimistovarasto on tarkoitettu talousirtaimiston säilyttämiseen. Varastoitavat tavarat on sijoitettava varastokoppien sisäpuolelle, ei käytäville. Kellari- ja ullakkovarastoissa saa säilyttää mm. talouden autojen renkaat, perämoottorin/ mopon vain jos tankki on tyhjä ja akkukaapelit irrotettu.

Irtaimistovarastossa ei saa säilyttää palavia nesteitä, palavia kaasuja, räjähdystarvikkeita tai tarpeetonta syttyvää tavaraa.

Ilmanvaihto

Ilmanvaihtokanavien ja – laitteiden puhdistus tulee olla järjestetty siten, että niistä ei aiheudu tulipalon vaaraa. Asuinrakennusten ilmanvaihto suositellaan puhdistettavaksi 10 vuoden välein.

Liikehuoneistoissa ruokaravintoloiden kohdepoistokanavat on syytä puhdistaa vähintään vuosittain.

MINIMOI RISKIT JA ASU TURVALLISESTI

Riskitilanteita aiheuttavat mm. sähkölaitteiden huono kunto, huoltamattomuus, ohjeiden vastainen käyttö ja esim. ruuan unohtaminen liedelle. Sähkölaitteisiin on saatavissa erilaisia turvavarusteita ja esimerkiksi unohtamisesta johtuvaa paloriskiä voit pienentää ajastimella, joka huolehtii virran katkaisusta, jos laite unohtuu päälle liian pitkäksi ajaksi.

Noudata käyttöohjeita ja säilytä ne tulevaa tarvetta varten. Sijoita laitteet oikein. Varaa laitteen ympärille riittävästi tilaa ilmankiertoa varten äläkä tuki tuuletusaukkoja.

Selvitä asuntosi sähkön pääkytkimen ja veden sulun sijainnit. Lue laitteiden käyttöohjeet ennen käyttöä ja asentamista.

Liedet ja uunit

- Älä jätä uunia tai keittolevyjä päälle, ellet valvo niitä koko ajan.
- Sammuta virta aina käytön jälkeen.
- Älä säilytä mitään tavaroita lieden päällä.
- Huolehdi, ettei lieden lähetyvilläkään ole mitään syttyvää materiaalia.
- Voit myös hankkia lieteen ajastimen tai ylikuumenemissuojan.
- Puhdista liesituuletin säännöllisesti.

Pyykin- ja astianpesukoneet

- Älä jätä pesukonetta käymään yksikseen. Näin minimoit palo- ja vesivahingot.
- Puhdista nukkasilti säännöllisesti.
- Suojaa laite vesiroiskeilta.
- Sulje hana käytön jälkeen.

Kylmälaitteet

- Varmista riittävä ilmanvaihto jääkaapin ja pakastimen ympärillä.
- Älä sijoita laitetta lieden tai muun lämmönlähteen viereen tai suoraan auringonvaloon.
- Imuroi pölyt säännöllisesti myös laitteen takaa. Irrota pistotulppa imuroinnin ajaksi.

Valaisimet

Noudata valaisimien asennus- ja käyttöohjeita. Huomioi etäisyydet syttyviin materiaaleihin, kuten verhoihin.

Vaihda palaneet tai välkkyvät loistelamput heti.

Älä vaihda valaisimeen suositustehoa suurempaa lamppua.

Pidä valaisimet puhtaina pölystä.

Kiinnitä seinälle sijoitettavat valaisimet tukevasti, etteivät ne putoa esim. vuoteelle tai sohvalle.

Energiansäästölamppuja ei suositella käytettäväksi saunassa.

Televisio

Varmista riittävä ilmanvaihto television ympärillä. Älä peitä tuuletusaukkoja.

Imuroi pölyt säännöllisesti TV:n päältä ja tuuletusaukkojen ympäriltä.

Katkaise valmiusvirta yöksi ja ollessasi poissa kotoa.

Vie viallinen TV huoltoon.

Kiuas

- Vaatteiden tai muun palavan materiaalin kuivattaminen kiukaan yläpuolella tai välittömässä läheisyydessä on kielletty.
- Varmista, ettei mitään syttyvää jää kiukaan lähelle, kun alat lämmittää sitä. Huomioi, että talon yhteissaunan kiuas käynnistyy usein kellokytkimen mukaan.
- Tarkasta kiukaan kiinnityksen tukevuus ja etäisyydet palaviin materiaaleihin. Kiuaskohtaiset suojaetäisyydet löytyvät kiukaassa olevasta kilvestä.:
- Täytä kiuas kivillä käyttöohjeen mukaisesti.
- Korjauta vastukset ja säätimet, jos ne ovat rikkoutuneet tai toimivat huonosti.

Sähkölämmittimet

- Aseta lämmitin siten, ettei se pääse kaatumaan, ettei lämmittimen päälle putoa tai kaadu mitään.
- Älä sijoita lämmitintä liian lähelle verhoja, huonekaluja tai mitään syttyvää.
- Älä kuivata pyykkiä lämmittimen päällä äläkä peitä sitä millään.
- Korjauta rikkinäinen termostaatti.
- Muista korjauttaa tai vaihtaa rikkinäiset elektroniikkalaitteet ja sähköjohdot.

TURVALLISEEN ASUMISEEN

Pienillä toimenpiteillä ennaltaehkäiset tapaturmia. Vuosittain sattuu noin miljoona vammaan johtanutta tapaturmaa, joista kaksi kolmesta kotona tai vapaa-aikana. Näissä tapaturmissa kuolee noin 2700 suomalaista vuodessa.

Useimmat kotona ja vapaa-aikana tapahtuvat tapaturmat ovat helposti ennalta ehkäistävissä pienillä varotoimenpiteillä, vaaratekijöiden poistamisella ja arkisten tapojen muuttamisella. Suunnittele kotisi turvalliseksi kaikenikäisille. Kaatuminen, liukastuminen, satuttaminen terävään esineeseen sekä palovammat ovat yleisimpiä kotitapaturmia.

Kodin lääkekaappi

Kodin lääkekaapin tulee aina olla lukittava ja lääkkeet on pidettävä pois lasten ulottuvilta.

Lääkekaappia ei pidä sijoittaa kosteaan paikkaan kuten esim. kylpyhuoneeseen. Tarkista lääkkeen säilytysmerkinnät pakkauksesta. Varmista että reseptilääkepakkauksista ilmenee kenelle ne on tarkoitettu ja mikä on lääkkeen käyttötarkoitus. Palauta vanhentuneet lääkkeet apteekkiin.

Laita lääkekaappiin näkyville myös hätänumero 112 ja Myrkytystietokeskus (09) 471 977 tai vaihde (09) 4711.

Ehdotus lääkekaapin sisällöksi:

- haavojen hoitoon: haavataitoksia, siderullia, laastaria, haavateippiä ja haavanpuhdistusnestettä.
- pienet sakset, pinsetit ja punkkipihdit.
- hydrokortisonilääkettä.
- hyönteisten puremiin sopia valmiste.
- kyynpuremaan ja ampiaisen pistoon tarkoitettuja tabletteja.
- kurkkukipuun sopiva lääke.
- yskänärsytystä hillitsevä valmiste.
- myrkytysten varalle lääkehiiltä sisältävä valmiste.
- närästyksen ja liikahappoisuuteen mahahappoa neutraloiva valmiste.
- ripuliin lääkehiiltä sisältävää tai suoliston liikkeitä hillitsevä valmiste.
- särkyyn ja kuumeeseen sopiva lääke.
- kuumemittari.
- joditabletit.
- tarvittavat lääkärin määräämät reseptivalmisteet.

Kotivara on osa omatoimista varautumista.

Kotivara – talouskohtainen varmuusvara koostuu tavanomaisista elintarvikkeista. Kotivara voi vaihdella sisällöltään talouden ruokatottumusten mukaan. Muista erikseen lapset, vanhukset ja sairaat! Muista myös vesi! Yllättävistä tilanteista selviä helpommalla, kun kotona on kotivara.

Kotivaraa käytetään jatkuvasti, päivittäin. Tuotteet on suojattava, suojatavoista yksinkertaisin on tiiviiden huuhtomisen kestävien pakkausten käyttäminen. ”Parasta ennen” – suosituksia noudattamalla elintarvikkeet pysyvät tuoreina ja tavarat käyttökelpoisina.

Sisältää mm. astioita veden varastointiin, lääkkeitä, joditabletteja, talouskohtaisia välttämättömyystavaroita riittää kahdeksi viikoksi. Jos vedenjakelu keskeytyy tai vesijohtovesi saastuu, viranomaiset perustavat veden jakelupisteitä. On tärkeintä, että kotoa löytyy kannellisia astioita, joissa vettä voi kuljettaa ja säilyttää.

Erityisen tarpeellista se on poikkeuksellisissa tilanteissa, kuten jos joku perheenjäsen sairastuu, jakelua koskeva häiriö estää hankinnat kaupasta, kelirikko, liikennehäiriö tms. estää yhteydet tai poikkeusolot, onnettomuus tms. keskeyttävät normaalin elämäntilanteen.

Laske, paljonko tarvitset kotivaraa itsellesi ja perheellesi viikoksi. Hanki teidän perheellenne parhaiten sopivia elintarvikkeita. Taulukossa on esitetty yhden henkilön viikon tarve.

Suositus kotivaran elintarvikkeista yhdelle henkilölle kahdeksi viikoksi:		
0,5 kg	perunaa	
0,5 kg	Riisiä ja makaronia	
0,5 kg	Öljyä ja rasvoja	
0,5 kg	Sokeria, hunajaa	
16 l	Juomia ja vettä	kahvia, teetä, kaakaota, hedelmämehua, muita juomia ja vettä
1,5 kg	Viljatuotteita, pähkinöitä	näkkileipää, hapankorppua, hiutaleita, jauhoja, siemeniä
1,3 kg	Maitoa ja maitotuotteita	UHT-maitoa, juustoja, leipärasvaa, viiliä, maitojauhetta
1,5 kg	Vihanneksia ja juureksia	tuorevihanneksia, juureksia, säilöttyjä vihanneksia, sieniä
1 kg	Hedelmiä ja marjoja	tuoreita hedelmiä ja marjoja, säilykehedelmiä, pakastemarjoja
1 kg	Lihaa, kalaa ja vastaavaa	liha- ja säilykkeet, kala- ja säilykkeet, kananmunia, herne, papu
1 kg	Herkkuja	muroja, mysläjä, keksejä, suklaata, hilloja, kuivahedelmiä, sipsejä
	Välttämättömyystarvikkeet	henkilökohtaiset lääkkeet, vaipat ja muut hygieniatarvikkeet, erityisruokavaliota noudattavien elintarvikkeet, lemmikkien ruoat, joditabletit, kannelliset vesiastiat, radio ja paristot, taskulamppu varaparistoineen, kynttilöitä ja tulitikkuja, pakkaustarvikkeita, kuten tuorekelmu, teippi, muovipurkit, tölkinavaaja, ajanvietettä...

HUONEISTON OMAVALVONTALOMAKE

 Palautetaan taloyhtiön postilaatikkoon mukana
 tullessa palautuskuoressa **23.2.2015** mennessä.

Taloyhtiön nimi ja yhteystiedot
Huoneiston osoite
Huoneiston haltijan yhteystiedot
Sähköposti ja puhelin

Oppaan sivu	Tarkistettava kohta tai asia	Korjattava	Kunnossa / korjattu	Ei koske huoneistoa
2	Perehtyminen taloyhtiön pelastussuunnitelmaan	☐	☐	
3	Palovaroittimien määrä, 1 kpl / asunnon alkava 60 m ²	☐	☐	
3	Palovaroittimien testaus ja kunto	☐	☐	
4 – 6,9	Toiminta, jos asunnossani syttyy tulipalo	☐	☐	
4 – 6,9	Toiminta, jos naapurissa syttyy tulipalo	☐	☐	
11	Toiminta yleisen vaaramerkin kuullessa	☐	☐	
13	Kotitapaturmien ehkäiseminen	☐	☐	
14	Huoneiston palokuorma	☐	☐	
14	Kemikaalien, bensiinin ja nestekaasun säilytys asunnossa	☐	☐	
14	Irtaimistovaraston paloturvallisuus	☐	☐	
15	Lieden lähetyvillä ei ole palavaa materiaalia	☐	☐	
15	Kylmälaitteiden säännöllinen puhdistaminen	☐	☐	
15 - 16	Sähkölaitteiden käyttöturvallisuus	☐	☐	
16	Saunan paloturvallisuus	☐	☐	☐
18	Toiminta, jos sähkö, vesi tai lämpö katkeaa	☐	☐	

LISÄTIETOJA <i>(esim. korjausaikataulu havaituille puutteille)</i> ☐ Lisätietoja eri paperilla	
--	--

Päivämäärä	Allekirjoitus, nimen selvennys
------------	--------------------------------

Taloyhtiön asukkaan merkintöjä/ huomioita:

OMAVALVONTALOMAKE

 Asunto-osakeyhtiö/isännöitsijä.
 Palautetaan pelastuslaitokselle.

Taloyhtiön nimi ja osoite
Taloyhtiön hallituksen puheenjohtaja / isännöitsijä
Yhteystiedot
Sähköpostiosoite ja puhelin
Kiinteistössä on asuinhuoneistoja kpl
Huoneistojen oma-ohjelmointilomakkeita palautettu kpl

Oppaan sivu	Tarkistettava kohta tai asia	Korjattava	Kunnossa / korjattu	Ei koske kiinteistöä
2	Pelastussuunnitelma on laadittu ja ajan tasalla	☐	☐	
2	Pelastussuunnitelma on kaikkien asukkaiden tiedossa	☐	☐	
3	Sähköverkkoon kytkettävien palovaroittimien kunnossapito	☐	☐	☐
5	Alkusammutuskaluston kunnossapito	☐	☐	☐
7	Osoitmerkinnät ja tonttiopastetaulu	☐	☐	
8	Porrashuoneessa ei säilytetä tavaraa	☐	☐	
6 ja 9	Poistumisreitit ja poistuminen rakennuksesta	☐	☐	
9	Uloskäytävän savunpoisto	☐	☐	☐
10	Väestönsuoja, sen varusteet ja laitteet	☐	☐	☐
11	Yleinen vaaramerkki ja sisälle suojautuminen	☐	☐	
12	Rakennuksen ja sen ympäristön paloturvallisuus	☐	☐	
13	Autotallien ja -katosten paloturvallisuus	☐	☐	☐
14	Kemikaalien, bensiinin ja nestekaasun säilytys	☐	☐	
14	Irtaimistovaraston paloturvallisuus	☐	☐	
14	Ilmanvaihtolaitteiden ja -kanavien puhdistus	☐	☐	
15 - 16	Sähkölaitteiden käyttöturvallisuus ja kunnossapito	☐	☐	
16	Saunan paloturvallisuus	☐	☐	☐
17- 18	Omatoiminen varautuminen ja turvallinen asuminen	☐	☐	

LISÄTIETOJA <i>(esim. korjausaikataulu havaituille puutteille)</i> ☐ Lisätietoja eri paperilla	
--	--

Vakuutan antamani tiedot oikeiksi:

Päivämäärä	Taloyhtiön hallituksen puheenjohtajan / isännöitsijän allekirjoitus ja nimen selvennys
------------	--

Taloyhtiön hallituksen/isännöitsijän merkintöjä/ huomioita:

Liite 6. Palautekysely asukkaalle omavalvonnasta

**POHJOIS-SAVON
PELASTUSLAITOS**

PALAUTEKYSELY ASUKKAALLE KERROSTALON OMAVALVONNASTA:

Rastita mielestäsi sopivin vaihtoehto. Palautus taloyhtiön postilaatikkoon **23.2.2015 mennessä** mukana tullessa palautuskuoressa.

1. Oliko omavalvontalomakkeen kysymykset selkeästi ymmärrettäviä?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

2. Oliko asunnon palotarkastus helppoa paloturvallisuusoppaan ja lomakkeen avulla?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

3. Oliko paloturvallisuusoppaan sisältö helposti luettavaa ja ymmärrettävää?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

4. Oliko paloturvallisuusoppaassa riittävästi tietoa omavalvontaan liittyen?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

5. Pidätkö huoneiston omavalvontaa tärkeänä?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

6. Kasvoiko turvallisuustietoisuutesi oppaan lukemisen ja omavalvonnan suorittamisen kautta?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

Huomasitko palotarkastuksella puutteita? Onko lomakkeessa tai oppaassa mielestäsi jotain puutteita, mitä? Vapaa sana.

**PALAUTEKYSELY ISÄNNÖITSIJÄLLE KERROSTALON
OMAVALVONNASTA:**

Rastita mielestäsi sopivin vaihtoehto ja palautus 25.2.2015 mennessä.

1. Oliko omavalvontalomakkeen kysymykset selkeästi ymmärrettäviä?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

2. Oliko taloyhtiön palotarkastus helppoa paloturvallisuusoppaan ja lomakkeen avulla?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

3. Oliko paloturvallisuusoppaan sisältö helposti luettavaa ja ymmärrettävää?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

4. Oliko paloturvallisuusoppaassa riittävästi tietoa omavalvontaan liittyen?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

5. Pidätkö huoneistojen omavalvontaa tärkeänä?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

6. Koetko tarvitsevasi lisäkoulutusta palotarkastuksen omatoimiseen suorittamiseen?

Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
☐	☐	☐	☐

Huomasitko palotarkastuksella puutteita? Pidätkö omavalvontatarkastusta toimivampana vaihtoehtona kuin perinteinen palotarkastus? Onko lomakkeessa tai oppaassa mielestäsi jotain puutteita, mitä? Vaikuttiko paloturvallisuusopas turvallisuuskäyttämiseesi? Vapaa sana.